Cumartesi
29
İLKTEŞRİN
1938
KURUŞ

Ulus Basımevi
Çankırı Caddesi, Ankara
Telgraf : Ulus - Ankara
TELEFON
İmtiyaz sahibi 1144
Başmuharrir 1371
Yazı işleri 1062-1063
Matbaa müdürü 1061
İdare 1064

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

Tunceli medeniyete açılıyor

Yakında, yazıları arkadaşımız Naşit Uluğ tarafından hazırlanan güzel bir ilâve neşredeceğiz.

15 İNCİ YIL ŞENLİKLERİ BAŞLADI

Bütün Türkiye büyük heyecanla 15 inci yıldönümünü kutluyor

Eşsiz Şef

Büyük Şef'in 10 uncu yıl nutku

Türk milleti;

Kurtuluş savaşına başladığımızın, on beşinci yılındayız. Bugün, cümhuriyetimizin onuncu yılını doldurduğu, en büyük bayramdır.

Kutlu olsun.

Bu anda, büyük türk milletinin bir ferdi olarak, bu kutlu güne kavuşmanın, en derin sevinci ve heyecanı içindeyim.

Yurttaşlarım,

Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli, türk kahramanlığı ve yüksek türk kültürü olan, Türkiye Cümhuriyeti'dir.

Bundaki muvaffakiyeti türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak, azimkârane yürümesine borçluyuz.

Fakat yaptıklarımızı asla kâfi göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu dünyanın en mâmur ve en medenî memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah, vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Millî kültürümüzü, muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.

(Sonu 3. üncü sayfada)

Atamız

15 inci yıl kutlama töreni Şükrü Kaya'nın mühim bir nutkıyle açıldı

Bu güzel nutkun tam metnini neşrediyoruz

Dahiliye Vekilimiz ve Parti Genel Sekreteri B. Şükrü Kaya dün saat 13 de kutlama türenini çok mühim ve güzel bir nutukla açmıştır. B. Şükrü Kaya'nın Atatürk anıtı önünde söylediği ve coşgun alkışlarla karşılanan nutkun metni şudur:

15

F. R. ATAY

Bugün cümhuriyetin on beşinci yıldönümünü kutlıyacağız. Tarih, geçen bu devri, türk milletinin altın çağı olarak anacaktır. Çünkü 29 ilkteşrin, bizim için, yalnız bir rejim değişikliği değil, kurtuluş eserinin birliğini, bütünlüğünü ve ebedîliğini ifade eder. Şimdi 17 milyon kalp, bu eserin tek ve tam sahibi Atatürk için, sevgi, minnet ve aht ile çarpıyor.

On beş sene içinde, türk milletinin maddî manevî kurtuluş ve hüriyetlerine nizam veren müesseselerin hepsi kurulmuştur ve bu müesseseler arasındaki vahdet, tecanüs, ve ahengi eniyi, rejimimizin adı temsil eder: *Cümhuriyet!*

Inkiraz denen müthiş facianın ümitsizliği içinde, bir millî kahraman bulmak her vakit nasip olmaz. Fakat bu kâfi değildir: Millî kahraman, cihan harbini kazanan orduların elinden, katî bir zaferle, anayurdu kurtarabilecek bir dehâ sahibi olmalıdır.

(Sonu 3. üncü sayfada)

Yurttaşlarım;

Büyük Şefimiz Atatürk'ün emriyle kendilerinin ve Umumî Reis Vekili Celâl Bayar'ın adına, bugün burada cümhuriyetin 15 inci yıldönümünü hep birlikte açarken ve kutlarken yalnız yurdun her tarafında şu anda cümhuriyet meydanlarında toplanmış olan vatandaşların huzurlarında değil; medeniyet âleminin yüksek muvacehesinde bulunduğumuzu da biliyorum. Türk milletinin, tarihteki hareketinin cihana hesap veren ve verecek olan Türk'lerin ne ilkleriyiz, ne de sonuncuları olacağız.

Hareket ve tesirleri, zamanların ve mekânların hudutlarını aşan büyük camiaların böyle icaplara ve imtihanlara katlanmaları zarurîdir. Millet işleri konuşulurken acı veya tatlı hakikatleri olduğu gibi söylemiye mâni olabilecek hicap ve tevazu bir fazilet değil, millete zarar veren bir nakisedir.

Umumî harbin neticesi, türk tarihinin sonu olacağı zannolunuyor ve bu âkibet son asırların hatası neticesi olarak türk milletine mukadder ve lâyık görülüyordu. İmparatorluktan elde kalan türk yurdu da parçalanacak, dağıtılacak, türk milleti esir, yani imha edilecekti.

Bu zalim hükme, Türk'leri boyun eğdirmek için milletin müdafaa vasıtaları elinden alınmış, vatanın hudutları, kaleleri demir ve ateş çenberiyle sarılmış, milletin menbaları kurutulmak için akla gelen ve gelmiyen

(Sonu 6. ıncı sayfada)

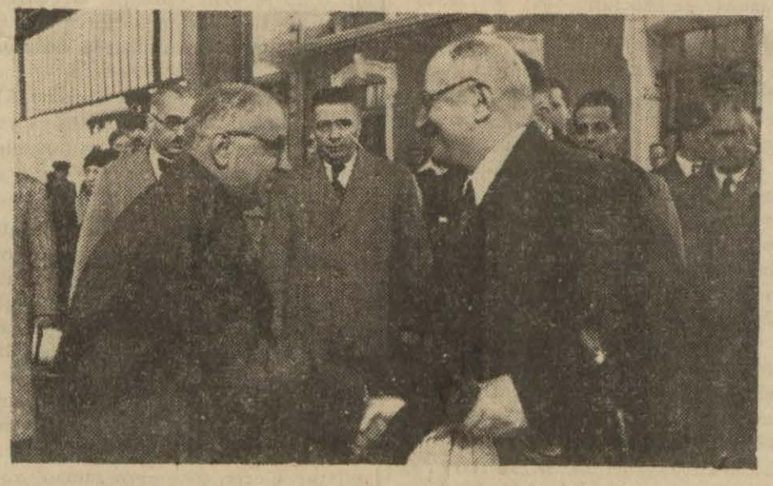

Başvekilimiz Celâl Bayar Kamutay Başkanı B. Abdülhalik Renda ile beraber

Başvekilimiz dün geldi

İstanbul'da bulunmakta olan Başvekilimiz B. Celâl Bayar, dün sabahki trenle şehrimize gelmiştir.

Saym Başvekilimiz istasyonda Büyük Millet Meclisi Reisi B. Abdülhalik Renda ve vekiller, saylavlar, hükümet ve Parti erkânı ve kalabalık bir halk kütlesi tarafından karşılanmıştır.

B. Celâl Bayar istasyonun merasim salonunda vekillerle kısa bir hasbıhalde bulunduktan sonra evlerine gitmişlerdir.

BUGÜN : 15 inci yıl ilâvemiz

100 sayfa

Bu ilâvemiz içinde ayrıca Atatürk'ün en iyi kâğıt üzerine basılmış güzel bir fotoğrafları vardır

Gazetemizle beraber yüz sayfalık ilâvemizi ve Büyük Şefimizin fotograflarını, renkli resimleri müvezzilerden mutlak isteyiniz

Radyo istasyonu dün güzel bir törenle açıldı

Nafıa Vekilimiz B. Ali Çetinkaya radyo'da ilk nutkunu verdi

Türkiye Radyo difiziyon istasyon stüdyosu dün saat 10 da törenle açılmıştır. Törende Büyük Millet Meclisi Reisi B. Abdülhalik Renda, Nafıa Vekili B. Ali Çetinkaya, hükümet, parti erkânı, vekâletler ileri gelenleri ve Millî Bankalar direktörleri bulunmuşlardır.

Merasime stüdyonun büyük salonunda ve Riyaseticümhur flarmonik orkestrası tarafından çalınan istiklâl marşiyle başlanmıştır. Marşımız ihtiram vaziyetinde dinlendikten sonra Nafıa Vekili B. Ali Çetinkaya mikrofon önüne gelerek bütün dünyaya yeni radyo istasyonumuzun açıldığını bildirmiş ve şu nutku söylemiştir

Nafıa Vekilimizin nutku

Büyük Millet Meclisinin Sayın başkanı, Sayın arkadaşlarım ve yurttaşlarım,

Türkiye Cumhuriyetinin vücuda getirdiği yeni radyo servisini yüksek huzurunuzla bu andan itibaren işletmiye açıyorum:

19 uncu asrın en yüksek ilim ve fen eserlerinden biri olup 20 inci asırda âlemşümul bir ehemiyet iktisap eden radyodan Türkiye cumhuriyetinin de istifade etmesi bir zaruret ve bir vazife idi.

Cumhuriyet hükümeti ilk fırsatta geçen sene Ankara merkezinde bir radyo müessesesinin vücuda getirilmesine karar verdi ve bu işi Nafıa Vekâletine tevdi eyledi.

Vekâlet radyo işini geniş bir komisyon teşkil ederek tetkik ettirdi ve neticede biri 120 kilovatlık uzun dalgalı; ve diğeri 20 kilovatlık kısa dalgalı olmak üzere takriben 1.5 milyon liraya kadar mal olacak iki mükemmel istasyonun inşa ettirilmesi esasını kabul etti. Bu iş alelusul münakasa neticesinde Markoni ingiliz şirketine tevdi olundu. Markoni şirketi 1896 ta-

(Sonu 6. ıncı sayfada)

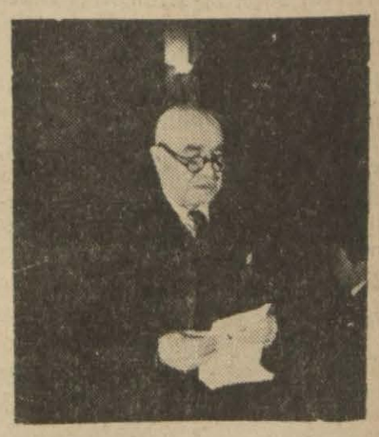

B. Ali Çetinkaya radyoda nutkunu söylerken

Bugün gazetemiz KURUŞ

İlâvemiz ayrıca 5 KURUŞ

Gazetemiz ilâvemizden ayrı olarak satılmaz

GÜNÜN İÇİNDEN

Büyük bayram ve gençler

1923 yılının 29 ilk teşrininde doğan çocuklarımız, bu sabah kendilerini çocuktan gençliğe giden bir yaşta bulacaklar: Boyları fidanlaşmış, büyük emaneti taşıyacak omuzları genişlemiş, gözlerinde cumhuriyet güneşinin ışığı ilik ve yumuşak bir renk almıştır. Onlar, tarihe türk cumhuriyetı ile yaşıt olarak girecek bahtiyarlardır. Onların yaşı her zaman, cumhuriyetin yaşını söyliyecektir.

Onların körpe hafızalarına inhizamın acı hatırası yazılmadı. Biz, birer baba, birer amca, bir ağabey olarak onlara türk bahtının kara günlerini birer ders, birer masal gibi anlatmışızdır.

1923 doğumlu cumhuriyet bugün, on beşinci bayramla on altıncı yaşına girerken onunla yaşıt olan çocukların alınlarında ben, onun mazinin şaibeleriyle karışmamış istikbalini okuyorum.

Zaten mazi, kitap sayfalarında ve yaşlanmış olanların hafızalarında okunduğu halde istikbal, her zaman, gençlerin alınlarında ve gönüllerinde belirir.

Büyük milletin yedisinden yetmişine kadar her ferdine ayrı ayrı mutlu ve kutlu olan büyük bayramı, cumhuriyetle yaşıt ve yaşça onlara yakın olanlara, ayrıca, kutlamayı onun için lüzumlu buldum.

Büyük Onder, ancak onlar için "Mustafa Kemaller" demişti; ancak onlardır ki bayram sevinci içinde kaynaşan şehrin sokaklarında büyük Ata'larının izinde yürümiye and içen gür seslerini duyuyoruz.

Onların yalnız cumhuriyet havası içinde gelişen ciğerlerinde, eski günlerin mikrobu yer tutmamış, sakat ananenin, çürük mazinin izi kalmamıştır.

Yurdun her köşesinden bir kaç tutam gencin toplandığı Ankara'da, gene Ankara'da söylenmiş büyük nutkun son cümlelerini hatırlıyarak öğünüyorum:

Büyük Şef, damarlarındaki kanda istediği her enerjinin, her azim ve kararın gizli bulunduğuna inandığını türk gençlerine bugün on altı yaşına giren cumhuriyeti büyük bir emanet olarak yüklemiştir.

Çocuklar, başınızda büyük Önderiniz ve gönlünüzde onun verdiği ülkü ile nice nice yıllara....

Nurettin ARTAM

CÜMHURİYET

Harp sonrası birçok milletler için bir imtihan devresi olmuştur. Milletler bu imtihandan, hem en güzidelerini hem de kendi hayatlarını. ârızasız ve fasılasız güdecek fikirleri seferber etmek suretiyle geçmiye çalışmışlardır. Bazı milletler için kanlı ve bazıları için kansız tamamlanmış olan bu kudret, irade ve organizasyon teksifi hamlelerine "rejimler,, diyoruz.

Bizim "Cümhuriyet" imizin doğuşu ve oluşu, tarihin işte bu en müstesna ve en çetin şartlar koşan devresine tesadüf etmiştir.

Bizim "Cümhuriyet" imiz hukuku esasiye kitaplarından alınmış bir rejim değildir. Onun bazı hususiyetleri, düne kadarki hukuku esasiyeden ilhamlı sayılabilir. Fakat onun doğuş şartları onu asıl yarınki hukuku esasiye külliyatının temel bölümlerinden biri kılacak mahiyettedir.

Bizim "Cümhuriyet" imiz, daha ilk günlerinden itibaren onu yaratan eşsiz dehanın eseri olduğu için onun adını taşımış ve kendisine "Kemalizm" denmiştir. Eğer onu bir milletin kurtuluş ve istiklâl hareketini tamamlıyan ve istikrarlandıran bir eser olarak alırsak, onda hem "millet" in, hem "istiklâl" in dinamik mânası mündemiçtir. Eğer onun halk arasından, halk ile ve halk için doğmuş ve tamamlanmış bir hareket olduğunu göz önünde tutarsak, bizim "Cümhuriyet" imiz demokrasinin kendisi ve en ilerisidir. Eğer onun türk milletinin zaman ve mekân içindeki misyonunu herkese kabul ettirmiş bir hâdise olduğunu düşünürsek bizim "Cümhuriyet" imiz türk nasyonalizminin tarifi ve istikametlendirilmesi sayılmalıdır. Eğer onun halkçılık ve devletçilik ile kast ve realize ettiği büyük hamleleri tetkik edersek, bizim "Cümhuriyet" imiz modern sosyal temayüllerin en müvazeneli ve en istikrarlısı olarak ele alınmalıdır. Eğer onun lâiklik ve inkılâpçılık etrafında ki telâkkileri üzerinde durulacak olursa, bizim "cümhuriyet" imiz mevcut insanlık ve cihan telâkki dâvalarını en iyi tarzı halle götürmüş olan bir rejimdir.

Bugün, on beş yaşında olan "Cümhuriyet" imiz yalnız bir idare tarzı değil, hayatımıza hâkim olacak ve ona her ütrlü tefekkür ve tehassüs istikametlerini çizecek olan bir mezheptir. Bir muhteşem ve kusursuz yapı gibi türk milletinin maddî ve manevî varlıklarını barındıracak ve arttıracak olan bu eser Büyük Atatürk'ün tarih ile çekişe çekişe türk milleti için tesbit ettiği bir hak ve hüriyet hüccetidir.

Biz "Cümhuriyet" imizde fertçe ve milletçe olan haklarımız kadar, bütün bunların üzerinde olarak, büyük ve şerefli millet olmanın yolunu bizimle beraber aramıya çıkarak bu yolu bulan ve bizi bu yolun üzerine koyan sevgili en büyüğümüze karşı giriştiğimiz müddetsiz ve sarsılmaz taahhüdün anıtını görürüz.

Burhan BELGE

DÜŞÜNÜŞLER

Bugün

Bugün, türk milleti, tek vücut, tek ruh ve tek iman kesilmiş, tarihlerin en yaşlısı olan tarihinin on beş yıllık son ve en genç merhalesini, faniye tanrılığın kapılarını açan sonsuz bir heyecan ve hâz içinde kutluyor.

Tarihten ihtiyar türk, bugün yer yüzü milletlerinin en genci olmak zindeliğini ve hayatiyetini tunç bağrında taşıyor! Oyle bir mucizeli tezaddır bu!

Bugün, on altıncı yılımızın eşiğinde, gözlerimizi bir an geriye çeviriyoruz: Ne dipsiz bir uçurumun dibinden bu zirveye sıçramış olduğumuzu anlıyarak eşsiz hamlemizle öğünmek için! Gene bugün, on altıncı yılımızın eşiğinde, gözlerimizi bir an ileri çeviriyoruz: İstikbalin bu enerjik ve azimli millete vadettiği hudutsuz refah ve büyüklüğü ölçerek gözlerimizi kamaştırmak için!

Türklüğünü duyan her gönül sevinç içindedir, türklüğünü duyan her gönül gurur içindedir, türklüğünü duyan her gönül ümit içindedir. Sevinç, gurur ve ümit, mucizelerin en büyüğünü başarmış milletin hakkı değil mi?

On beşinci yılımızın beş yıl öncesine göre ne ileri bir merhale olduğunu farketmek bize yirminci yılımızın ne olacağını şimdiden tahmin ettiriyor. Fakat beş, on yıl bir millet hayatı için nedir? Ve biz, seneler ötesine gözlerimizi dikerek, istikbalin büyük misyonlara namzet büyük cumhuriyetini şimdiden görür gibi oluyoruz.

Bize bu güzel günü göstermiş olan millî birliğimize ve onun yaratıcısı ve büyük rehberi asîl Şef'imize ölçüsüz minnet ve şükran borcumuzu bir kere daha hatırlıyalım.

Yaşar NABİ

Muallim mekteplerine parasız yatılı olarak kabul edilecek talebe

İkinci listeyi neşrediyoruz

Bu ders yılı muallim mekteplerine parasız yatılı olarak alınacaklara ait ikinci liste Kültür Bakanı B. Saffet Arıkan tarafından tasdik edilmiştir. Bu liste ile parasız yatılı olarak alınanları sırasiyle yazıyoruz:

Balıkesir Erkek Muallim mektebine alınanlar :

Aydından Ahmet Mengili, Denizliden Mustafa Aydas, Balıkesirden Hasan Konakpınar ve Hulûsi Gencer, Antepten Servet Sümerli, Milâstan Mehmet Gündüzalp ve Mehmet Saygın, Aydından Necati Tarhan.

Bursa Kız Muallim Mektebine alınanlar :

Merzifondan Zehra Çelebi ve Halide Alptekin, Bursa'dan Şeminur Elâkuş, Binnaz Hımılka, Nüzhet Tunalı, Zehra Serde, Fahriye Telseren, Ayşe Evus, Mefharet Ünal, Mukaddes Özdiken, Samiye Çelebi, Naciye Abdi, Mahire Demir, Münife Ahmet, Sadiye Ömer, Nesime Mahmut, Saffet Kural, İzmitten Fatma Tekneşirin, Hacer Umat.

Sivas Erkek Muallim Mektebine alınanlar :

Çankırıdan Tahir Dizdar, Şadan Kaleli, Zileden Halil Akçimen, Ali Akkuzu, Mehmet Kırılmaz, Edhem Ruhi, Salâhattin Taner, Merzifondan Hüseyin Suçu, Ziyaettin Ali, Develiden Mustafa Zorlutuna, Kayseriden Refik Göçmen ve Saim Yılmaz.

Edirne Erkek Muallim mektebine alınanlar :

Tekirdağından Hikmet Kalankaya, Edirneden Zeki Onur, Hüsamettin Ereçcetin, Çorludan Nuh Engin, Geliboludan Osman Çekmeci, Talât Kanışkan.

Edirne Kız Muallim mektebine alınanlar :

Ayvalıktan Nuriye Ozaslan, Bigadan Fikret Toprak, Beyoğlundan Nebahat Demirok, Nafia Bingöl, Aliye Beksız, Edirneden Müzeyyen Musa, İffet Kantarcı, İstiklâl lisesinden Nesrin Ersen, Bakırköyünden Şükûre Akbaş, Şükran Gökalp, Melâhat Babalı, Nebahat Uçurum, Nefise Altay.

İzmir Kız Muallim mektebine alınanlar :

Manisadan Bedriye Duru, Tokattan Bedriye Gözaçar, Ispartadan Ülker Yazgan, Çankırıdan Halime Albay, Manisadan Zehra Erçel, Bergamadan Muzaffer Akmel, Antalya'dan Perizat Gürgün.

İstanbul Erkek Muallim mektebine alınanlar :

Nevşehirden Hidayet Akgün, Düzceden Ziya Alparslan, Balıkesirden Faruk Eryaman, İstanbuldan Zeki Metiner, Beyoğlundan Alâettin Acarer, Cahit Erhan, Kadri Gül, Necmettin Kadir, Eyüpten Orhan Sabahattin Ebubekir Sıddık.

İstanbul Kız Muallim mektebine alınanlar :

Çatalcadan Safiye Şenoğlu, Çanakkaleden Neriman Alper, Okullar güneşinden Azime Tuzluer, Çapadan Emine Müberra, Erenköyünden Mediha Ergün, Konyadan Nesibe Kocak, Kandilliden Şevkiye Akın, Ispartadan Zekiye Akgün, İstanbul'dan Kadriye Gürer, Eyüpten Mehlika Tangür, Naile Kestin, Minire Duysak, Ferdiye Erdem, Kadime Gülek, Feriha Sipahi, Şükran Dizdaroğlu, Semahat Gürtunca, Cümhuriyet orta okulundan Adile Işıksaçan, Bedia Ustalar, Vasfiye Özköy, Müşerref Tuna, Samsundan Mesude Nayan, Kadıköyünden Handan Veldet, Kastamonudan Mebrure İlhan, Eyüpten Semiha Ulukan, Sıvastan Hayriye Tike, Ankara'dan Vecahat Suskal, Adapazarından Melâhat Mustafa.

Adana Erkek Muallim mektebine alınanlar :

Elazığdan Mustafa Albayrak, Karamandan Celâl Hilmi Set.

Konya Kız Muallim mektebine alınanlar :

Yozgattan Saniye Bayraktar, Niğdeden İnayet Gürbüz, Nebahat Türköz, Elazığdan Ayşe Tarhan, Karamandan Zeynep Küçük, Ankaradan Zekiye Kuran, Akşehirden Sineref Baranel, Kilisten Nezihe Yavaşça, Develiden Şefika Özdeş.

Mahsul vaziyetimiz

İstihsâl ve ihracatımız geçen senekine göre çok daha iyi..

Muhtelif istihsal merkezlerinden gelen haberlere göre mahsullerimizin bu seneki rekoltelerinin umumiyetle normalin üstünde olduğu anlaşılmaktadır.

İhraç maddelerimizden bazılarının umumî vaziyeti hakkında alâkalı yerlerden gelen malûmatı şu şekilde hulâsa etmek kabildir.

Kuru üzüm :

Ege mıntakasının bu seneki kuru üzüm rekoltesi 75 bin ton olarak tahmin edilmektedir. Geçen seneye ait istihsal miktarı 42 bin tondan ibaretti.

İhraç mevsiminin başlangıcından son günlere kadar İzmir borsasında 48 bin ton üzüm satılmıştır. Geçen sene aynı devre içindeki satış miktarı 14 bin tondu. Bu seneki lehte fark geçen senekinden aşağı yukarı 3,5 misli daha fazladır.

Hali hazırda İzmir borsasında muamele gören üzümlerin fiatları kilo başına, 7 numaranın 10,75 kuruş, 8 numaranın 11,75 kuruş, 9 numaranın 12,75, 10 numaranın 13,75,11 numaranın 17,50 kuruş arasındadır. Bu fiatlar gerek Türkiye ve gerekse cihan kuru üzüm rekoltelerinin yüksekliği karşısında çok müsait olarak karşılanmaktadır.

İhraç mevsiminin başlangıcından son günlere kadar yabancı memleketlere sevkolunan kuru üzüm miktarı 33 bin tonu tecavüz etmiştir. Geçen senenin aynı devresindeki ihraç miktarı ancak 8200 tondan ibaret bulunuyordu.

Üzümlerimizin başlıca alıcıları Almanya, Holanda, İngiltere, İtalya yoluyle orta ve şimalî Avrupa memleketleridir.

Kuru incir :

İstihsal vaziyetinin normal ve kalitenin geçen yılın mahsulünden iyi olduğu haberi verilmektedir. Şimdiki halde İzmir borsasında muamele gören süzmenin kilosu 11,75-17,50 kuruş, ellemenin kilosu 8-10 kuruş, paçalın kilosu 7,75-8,25 kuruştur. Mevsim başlangıcından birinci teşrinin 20 sine kadar İzmir limanından yabancı memleketlere 18 bin ton incir ihraç olunmuştur. Geçen sene aynı zaman zarfındaki sevkiyat 12.800 tondu.

İncirlerimizin en mühim müşterileri Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya transit yoluyle Orta Avrupa memleketleri, Birleşik Amerika, Belçika, Avusturalya ve Danimarka'dır.

Pamuk :

Ege mıntakasının bu seneki istihsal miktarının yüzde 80 i akala nevi pamuk teşkil etmektedir.

Çukurova mıntakası pamuklarının da yüzde 60 dan fazlası Klevland nevidir.

Her iki mıntakada da yetiştirilen pamukların ekserisinin yüksek evsafta olması, gerek dahildeki fabrikaların gerek hariçteki alıcıların büyük rağbetine mazhar olmaktadır.

Halihazırda İzmir borsasında satılan akala birincinin fiatı 39,5-44 kuruş, yerli birincinin 36 kuruş, Adana borsasında muamele gören Klevland 35-38 kuruş, barlağın 29-31,5 kuruştur.

Son günlerde dış taleplerin artması neticesi olarak İzmir piyasası pamuklarında bir yükselme de kaydedilmiştir.

Tütün :

Ege mıntakasının büyük bir kısmında tütünlerin balyalanması sona ermiş bulunmaktadır. İstihsal miktarı geçen sene rekoltesine nazaran bir az noksandır. Fakat bu seneki kalite çok daha yüksektir. Dış piyasasının pek yakında çalışması beklenmektedir.

Marmara mıntakasında tütün kırma ameliyesi tamamlanmış gibidir. Bu havalinin tütünleri kalitece iyi ve miktarca geçen sene seviyesindedir.

Malatya pamukipliği ve dokuma fabrikası yılbaşında açılıyor

Sümerbank tarafından Malatya'da inşa edilmekte olan büyük pamuk ipliği ve dokuma fabrikası inşaatı hayli ilerlemiştir. Yeni fabrikamız yılbaşında törenle açılacaktır.

Malatya pamuk ipliği ve dokuma fabrikası 1.400.000 liraya mal olmaktadır. Senevî 1400 ton pamuk sarfederek 790 ton pamuk ipliği ve 650 ton bez imal edecektir.

Fabrikada günde 350 şer kişiden mürekkekp üç ekip çalıştırılacaktır.

Memur ve işçilerin oturabilmeleri için modern bir mahalle vücuda getirilmiştir.

Malatya pamuk ipliği fabrikamız en son sistem makinelerle mücehhez olacak ve bütün yurtta külliyetli miktarda sarfedilmekte olan jakarl bez denilen kumaşları imal edecektir.

Osmanlı Bankasının tarihçe ve faaliyeti

Türkiye'de 1863 tarihinde tesis edilen Osmanlı bankası halen 10 haziran 1933 tarihli, 2292 numaralı kanun mucibince icrayı faaliyet etmektedir ve bankanın statüleri ve Türkiye cümhuriyeti ile olan mukavelesi işbu kanunla tastik edilmiştir. Zikri geçen mukavele mucibince Osmanlı bankasınca hazneye:

Bankanın 1 mart 1952 tarihinde hitam bulan imtiyaz müddetince devam etmek üzere 1.250.000 ingiliz liralık birinci avans ile, 1942 senesinden itibaren 1946 senesine kadar müsavi senelik taksitlerle iade ve tesviye edilmek üzere 1.250.000 ingiliz liralık ikinci bir avans itası kabul edilmiştir.

Bundan başka, Osmanlı bankasınca Sümerbank lehine 1 milyon türk liralık bir kredi açılmış olup, bu kredinin müddeti 1943 tarihinde hitam bulacaktır.

Osmanlı bankası Türkiye umumî mağazaları şirketinin sermayesine 200.000 türk lirasiyle iştirâk ettiği gibi, Türkiye cümhuriyet Merkez bankasının 600.000 türk liralık hisse senedine de sahip bulunmaktadır.

Hazneye verdiği avanslardan hariç olarak Türkiye'deki muamelâtına Osmanlı bankasınca 1.000.000 ingiliz liralık bir sermaye tahsis edilmiştir.

Bankanın halkın mevduatından mütevellit menabii aşağıda gösterilmiştir:

Tasarruf mevduatı

1935 de 5.723.343 T.L.; 1936 da 6 milyon 498.124 T.L.; 1937 de 8.079.670 T. liradır.

Diğer mevduat:

1935 de 10.897.787 T.L.; 1936 da 16 milyon 446.492 T.L.; 1937 de 16.606.238 T. lirasıdır.

Bankanın Türkiye'nin 28 şehrinde mevcut şubeleri vasıtasiyle yaptığı ikrazat aynı mütezayit seyri takip etmiş ve ticaretin bilcümle şubelerine ve ezcümle memleket için bir servet membaı olan ihracat ticaretine şamil bulunmuştur.

Osmanlı bankasının İngiltere, Fransa, Yunanistan, Mısır, Kıbrıs, Filistin, Irak ve İran'daki merkez ve şubeleriyle Yunanistan, Romanya, Yugoslavya ve Suriye Lübnanı kebirdeki filyalleri ve dünyanın bütün kısımlarındaki müteaddit münasebetleri Türkiye ile ecnebi memleketler arasında bilcümle muamelâtın salim bir şekilde icrası için kıymetli bir vasıta teşkil etmektedir.

Bayram sabahı

Bayram kelimesini duyunca çocukluğumuzun heyecanlı günlerini hatırlamaktan kendimizi alamayız. Fakat 29 ilkteşrinde kutlanan büyük bayram, bütün çevresi bir şeker tabağiyle bir külbastı sahanından ibaret olan o eski bayramları hatırlamağa imkân vermez.

Gözümüz al rengin şiirini, ahengini ve musikisini duyarak, kulağımız vatan havalarının rengini ve kokusunu içine sindirerek heyecan içindedir.

Memleket çocukları, Ankara sokaklarında, ve yurdun her köşesinde gurur ve iftihar dalgaları halinde kaynaşıyorlar.

On beşinci yıldönümü, büyük bir ülkünün binlerce yıla ulaşacak yıldönümlerinden birisidir.

O günü bize hazırlıyan ve bağışlıyanlar, kan ve alın teri dökmekten, bir an için bile, geri durmamışlardı. Onun yıldönümünde bayram edenlere ise, türk tanrısı uzun yıllar göz yaşı döktürmesin!

T. L.

Yanlışlar

Zâfı telef !

Eski kitabet ve tahrir kitaplarında *zâfı telif* isimli bir kusur vardı ki bir cümlede kelimelerin yanlış dizilmesi yüzünden ileriye gelen, mânayı altüst eden ve yahut aynı ibareyi bir iki mânaya getiren kusurun adı idi. Şimdi, tabii, iki arap kelimesinden fars kaidesiyle yapılan bu ağdalı terkibi bir terim diye kullanamayız. Fakat bunun, mutlaka, bir karşılığını da bulmalıyız. Çünkü gazetelerimizde bunun yepyeni misallerine ve çok sık rastlıyor ve buna bir ad takmak lüzumunu duyuyoruz.

Meselâ şu habere bakınız:

"Tahtakale'den geçmekte olan 3721 numaralı İsmail idaresindeki kamyon...,,

Buradaki 3721 İsmail'in mi, kamyonun mu numarasıdır?

104 yaşındaki kadının sporculuğu !

Şimdiye kadar ömründe bir defa bile otomobile binmemiş olan 104 yaşında bir ingiliz kadını, geçenlerde hem otomobile, hem de tayyareye binmiş.

Şair Abdülhak Hâmit, "Hâtırat" ında çok ihtiyar bir osmanlı sefirinin bir seyahate çıkmasından bahsederken der ki :

"Mumaileyh, tam ahret seferine çıkacağı sırada bu seyahate çıkmıştı.,,

104 yaşındaki ingiliz koca karısı için de aynı cümleyi sarfedebiliriz.

Tecrübesiz dâvacı !

Kezege'nin yazdığı mahkeme röportajlarından birisinde davacı:

— Daha ilk dayak yiyişim olduğu için rapor alamadım! diyor.

Tuhaf bir tecrübesizlik iddiası değil mi? Ben, hâkimin yerinde olsaydım bu dâvacıya şu cevabı verirdim:

— Peki, bir dahaki sefere rapor alıp da geliniz!

Tesbit edilen bir hudut !

Varşova'dan gelen bir telgraf, haber veriyor:

"Çek - Leh hududu tesbit ediliyor.,,

Malûm ya, tesbit kelimesi sebattan, sabitten gelir.

İnsan bu telgrafı okuduktan sonra, haberin de orta Avrupa'dan geldiğini hesaba katarak :

— Tesbit edilen hudut, inşallah sabit kalır!

Demekten kendini alamıyor.

(Bugün çıkması mutat olan çocuk ilâvemiz, 15 inci yıl ilâvesi dolayısiyle tehir edilmiştir. Küçük okuyucularımızdan özür dleriz.)

DIŞ POLİTİKA

Almanya'nın müstemleke davâsı

Almanya'nın orta Avrupa dâvası halledilmiştir: Altı ay gibi kısa bir zaman içinde Avusturya Almanyaya iltihak etmiş, Çekoslovakya'daki Südetler büyük Almanya'nın hudutları içine alınmışlar, siyaseten ve iktısaden Almanya orta Avrupa'ya hâkim olmuştur. Şimdi Almanya'nın müstemleke dâvasına sıra gelmiştir.

Malûmdur ki Almanya'nın büyük harptan evelki müstemlekeleri iki kısma ayrılır: Uzak Şarktaki müstemlekeleri ve Afrika'daki müstemlekeleri. Uzak Şarktaki müstemlekelerinin bir kısmı, Japonyanın eline geçmiştir. Bir kısmı da ingiliz dominiyonları arasında taksim edilmiştir. Uzak Şark tedricen Japonyanın hegemonyası altına girmekte iken, Almanya bu devletle karşılaşmamak için Uzak Şark'taki eski müstemlekeleri üzerinde bir hak iddia etmiyor.

Afrika müstemlekelerine gelince; bunlardan cenubî Afrika müstemlekesi, cenubî Afrika ittihadı dominiyonuna verilmiş, bugün Tanganyika adını taşıyan şarkî Afrika müstemlekesini İngiltere almış, Togo ile Kamerun da Fransa ve İngiltere arasında taksim edilmiştir. İngiltere ve Fransa, tazyik karşısında kendi ellerinde bulunan müstemlekeleri vermiye muvafakat etseler de Afrika kıtasında Amerika birleşik devletlerine benziyen büyük bir devlet kurmak gayesini istihdaf eden cenubî Afrika ittihadı dominiyonundan eski alman müstemlekesini geri almak mümkün değildir. Hattâ bu dominiyon Almanya'nın tekrar Afrika kıtasında toprak sahibi olmasına bile itiraz etmektedir.

İngiltere ve Fransa da büyük harp sonunda ellerine geçen dominiyonları Almanya'ya geri vermiye yanaşmamaktadırlar. İngiltere'nin bu alman müstemleke dâvasında öteden beri ileri sürdüğü noktai nazar şu idi: Almanya müstemleke istemekte haklıdır. Ve İngiltere ile Fransa bu iddiayı iyi niyetle tetkik etmiye hazırdırlar. Fakat müstemleke dâvası münferit olarak tetkik edilemez. Bu, orta Avrupa dâvasına bağlıdır. Almanya orta Avrupa üzerindeki iddialarından vaz geçecek olursa, İngiltere Almanyaya müstemleke vermeyi düşünecektir.

Orta Avrupa dâvasının müstemleke dâvasına tekaddüm ettiği mânasına delâlet eden bu sözler, İngiltere'ye, Avusturya'nın ve Çekoslovakya'nın şükranlarını kazandırmakta idi. Fakat hâdiseler tamamiyle makûs şekilde tecelli etti. Müstemleke ile orta Avrupa arasında bir tercih yapmak sırası gelince; İngiltere müstemlekelerini elinde tutmak için orta Avrupa'yı feda etmekte tereddüt göstermedi.

Bugün orta Avrupa meselesi halledilmiş. Fakat Almanya müstemleke dâvasını kapanmış telâkki etmiyor. İngiltere ve Fransa, müstemlekelerini muhafaza etmek için bu defa başkalarının nam ve hesabına Almanya'yı tatmin etmeyi düşünmektedirler. Bir defa hareket noktası olarak Almanyanın müstemleke hakkı tanınıyor. Fakat İngiltere ve Fransa, kendi müstemlekelerini veremiyeceklerine göre, başka memleketlerin müstemlekelerini vermek şeklinden başka çare kalmıyor. Hangi memleketin?

Portekiz'in Afrika'da geniş bir müstemleke imparatorluğu vardır ki, büyük harptan evelki devirde İngiltere ile Almanya arasında uzun pazarlıklara zemin olmuştur. Afrika'nın şarkında Sugola ve garbında Mozambik bu küçük devlete lâyık görülmiyen geniş memleketlerdir. Büyük harptan evel, Almanya İngiltere'yi tazyik ettiği zaman, ingiliz devlet adamları, İngiltere'nin "en eski müttefiki" olan Portekiz'in bu müstemlekelerini Almanyaya peşkeş çekmişlerdi. Gariptir ki o zaman da İngiltere için bu pazarlığı idare eden bugünkü başvekilin babası Cozef Çemberleyn idi. Portekiz imparatorluğunun İngiltere ile Almanya arasında paylaşılması üzerinde 1898 senesinde itilâf hasıl olduğu halde bu itilâf tatbik edilemedi. İngiltere ile Almanya denizlerin hâkimiyeti için rekabete giriştiler. Ve 1912 senesine kadar itilâf feshedilmemekle beraber, dosyalarda kaldı. 1912 senesinde almanlar bir defa daha teşebbüse giriştiler. Ve 1913 senesinde iki devlet itilâfın tatbiki için anlaştı. Fakat tatbikine geçileceği sıralarda harp çıktı.

Şimdi anlaşılıyor ki 1898 ve 1913 itilâfnameleri tekrar dosyalarından çıkarılıp tetkik edilmektedir.

Görülüyor ki İngiltere ve Fransa sulhun korunması için büyük fedakârlıklara katlanmaktadırlar. Fakat bu fedakârlıklar daima başka devletlerin nam ve hesabına yapılmaktadır.

A. Ş. ESMER

Not: Ahmet Şükrü Esmer'in 15 yılda Türkiye'nin dış politikasını hülâsa eden "Lozan - Montrö - Hatay" başlıklı yazısı bugünkü ilâvemizdedir.

DÜNYA HABERLERİ

B. DALADİYE'NİN NUTKUNDAN SONRA

Fransa'da halk cephesi dağılmış addolunuyor

Nutuk Almanya ve İtalya'da da derin akisler uyandırdı

Paris, 28 a.a. — B. Dalâdiye'nin nutku hakkında Figaro gazetesinde mütalealar yürüten B. Romiye, diyor ki:

"B. Daladiye'yi nutkunun kuvetinden dolayı tebrik etmek lâzımdır. Bu ton, hükümetin kullanabileceği tondur. Partilerin siyaseti meselesinde çok aşikâr olan nokta, başvekilin gerek haricî işlerde, gerek dahilî mesailde komünistlerle alâkasını açıkça kesmiş olduğudur. Marsilya kongresinin haricî siyaseti hakkında evelce Bertod tarafından verilmiş olan ve hükümetin eylül buhranı esnasındaki icraatının bir müdafaanemisini teşkil eden rapor dinlenilmiş idi. B. Daladiye'nin daha müsbet olan nutku, bu siyasetin istikamet hatlarını çizmektedir."

Halkçılar cephesi dağıldı

Lö Jurnal diyor ki:

"Radikal fırkasının kongresi, açılmasının arifesinde işrap ettiğimiz gibi, halkçılar cephesinin bozulmuş olduğu keyfiyetini teyit etmektedir.

Marsilya'da toplanmış olan radikallerin komünist fırkası hakkındaki hislerinden hâlâ şüphe eden bir kimse bulunmuş olsa idi B. Daladiye'nin cesurane ve açık nutku, onun bu şüphesini derhal izale ederdi."

Ecnebi propagandaları

Ekselsiyor, diyor ki:

"B. Daladiye, ecnebilerden ilham alan bir takım propagandalara nihayet vermek ve Fransa'nın bir çok entrikalara nizalara ve fesatlara meydan teşkil etmemesi için icap eden tedbirleri ittihaz etmek zarureti hakkında ne lâzım ise söylemiş, hem de kuvetle ve açıkça söylemiştir."

Pöti Parizien'den:

"Başvekilin haricî siyaset hakkındaki programı şu suretle hülâsa edilebilir:

"Fransa, her yerde hazır bulunatır."

Övr gazetesinden:

"İcap ettiği disiplin ile harp ekonomisi mi, yoksa istilzam eylediği feragatlerle sulh ekonomisi mi?

B. Daladiye, dün bu suali kuvetle irad etmiştir."

Sosyalistler nutku müphem buluyorlar

Popüler yazıyor:

"Hükümetin icraat plânı hakkında yapılacak bir izah ve teşrih bekleniyordu. Halbuki B. Daladiye, bir çok aksamı komünistler aleyhine müteveccih olan müphem bir nutuk söylemiştir. Başvekilin almış olduğu vaziyet, kongrenin bazı mahafilinde hakikî bir hayret tevlid etmiştir. Bir çok radikal şefleri, onun bu vaziyetini muvafık bulmamaktadırlar:

Epok diyor ki:

"Fransız - alman mukareneti, başvekilin esaslı fikri olmuştur. Kendisinin bu babda malûmatı varsa, bu mukarenetin kıymeti ne olduğunu bilir. Gerek Almanya, gerek İtalya demokrasilerin yeniden silâhlanmalarını istemiyorlar."

Roma'da

Roma, 28 a.a. — Fransız Başvekili Dalâdiye'nin Marsilya'da söylediği nutuk, Roma'da büyük bir alâka uyandırmıştır.

Roma'da Dalâdiye'nin cesaret göstererek her şeyi açıkça ortaya koyduğu söylenmektedir. Başvekilin Almanya ve İtalya hakkındaki sözleri ve Fransa'nın bu iki memlekete karşı ittihaz ettiği tarzı harekete dair izahatı memnuniyetle kaydedilmektedir. Son Avrupa buhranı esnasında komünistlerin tarzı hareketlerine dair başvekilin beyanatı mânidar addedilmektedir.

Alman gazetelerine göre

Berlin, 28 a.a. — Gazeteler, ilk tabılarında Dalâdiye'nin nutkuna mühim bir yer ayırmaktadırlar.

Lokal Ansoyger, diyor ki:

"Dalâdiye anlaşmak hususundaki arzusunu izhar etmiş ve Münih'teki sulh eseri lehinde bulunmuştur."

Essen'de çıkan National Zeitung, şöyle diyor:

"Dalâdiye, neticede Fransız - Sovyet paktına dayanan müfrit sol cenah siyasetini takbih etmiştir. Fransız Başvekili aynı sarahatle muhacirlerin fransız siyasetine karışmaları aleyhinde bulunmuştur. Bu iki nokta hakkında fransız hükümet reisi için sarih ve açık tarzı hareket yaklaşma eserinin pratik bir şartı telâkki edilebilir. Dalâdiye, Münih siyasetini takip ediyor."

Taberiye'de bir suykast yapıldı

Taberiye, 28 a.a. — Taberiye'nin yahudi belediye reisi Zaki Elhadi, meçhul bir şahıs tarafından rovelverle ağır surette yaralanmıştır.

Hükümet memurları, gece sokağa çıkılmasını ve ışık yakılmasını yasak etmişlerdir. Suikastın vukubulmuş olduğu mahal, nezaret altında bulundurulmaktadır.

Arap şeflerinden Şairi Nur efendi İbrahim Abdullah, geçen salı günü Hayfa civarında yapılan temizlik harekâtı esnasında ölenler meyanındadır. Cesedi bügün Tamra civarında bulunmuştur.

B. Fransua Ponse Berlin'den ayrıldı

Berlin, 28 a.a. — Fransa sefiri ile refikası bugün Paris'e hareket etmişler ve istasyonda Hitler ve Von Ribbentrop'un mümessilleri ile diplomasî mahfillerine mensup birçok zevat tarafından uğurlanmışlardır.

Macaristan plebisit yapılmasında ısrar ediyor

Müzakere uzarsa bunun avakıbinden Çekoslovak hükümetini mesul tutacak

Budapeşte, 28 a.a. — Dün akşam Prag hükümetine tevdi edilen Macaristan'ın cevabî notası hakkında Macar Telgraf ajansının diplomatik muhabiri şöyle yazıyor:

"Plebisit meselesi hakkında macar hükümeti bidayette bildirdiği noktai nazarda ısrar etmektedir. Plebisit hakkı bilhassa son hâdiselerden sonra rüten milleti için ihmal edilemez. Bu hâdiseler Prag hükümetinin vakayiin ser bestçe inkişafına kuvet kullanarak mani olmak için rüten idaresinde bir hükümet darbesi ikaından bile çekinmediğini göstermektedir."

Müzakereler çabuk bitmeli

Macar notası, neticede çekoslovak hükümetini müzakereleri süratle bitirmiye resmen davet etmekte ve müzakerelerin uzaması neticesinde vukuu melhuz hâdiseelrden bu hükümeti mesul tutacağını bildirmektedir. Bu davetin ehemiyetini anlamak için ayrılan mıntakalardaki vaziyetin vehametini gözönüne getirmek kâfidir. Şimdiye kadar kaydedilen gecikmeye de vaziyetten haberi olmıyan Prag hükümeti tarafından sebebiyet verilmiştir. Macar hükümetinin cevabî notası, bu itibarla Prag için bir ihtar mahiyetindedir.

Çekoslovakya mesuliyetinin vehametini idrak ettiği takdirde icap eden bütün tedbirleri alması ümit edilebilir. Yeniden vuku bulacak gecikmeler yalnız hali hazırda vahim neticeler tevlit etmekle kalmaz, İstikbalde de müsait bir inkişafa mani olabilir.

Eski Rüten başveiklinin masuniyeti refedildi

Prag, 28 a.a. — Parlâmento komisyonu, hakkında şahsî bir şikâyette bulunmuş olan Karpatlaraltı rusyası sabık başvekili mebuslardan Bradi'nin teşrifî masûniyetini refe karar vermiştir.

İngiliz - İtalyan anlaşması

Gelecek ayın onbeşine doğru meriyete girecek

Londra, 28 a. a. — B. Çemberlayn'in ingiliz - italyan itilâfını meriyet mevkiine koymak hakkındaki hükümet kararına 8 ikinci teşrinde kıralın nutku üzerine başlıyacak olan müzakereleri müteakip derhal bildireceği zannolunmaktadır.

Roma misakı ahkâmının meri olacağı tarihin 15 ikinci teşrin tarihine pek yakın olacağı rivayet edilmektedir. Mesele, ingiliz kanunu esasisinin âmir olmadığı bir tasdik meselesi olmayıp parlâmentonun hükümetin haricî siyaseti hakkında beyanı mütalea etmesine imkân bahşedecek bir celse akdetmektir ve bu Roma itilâfı hakkındaki karar, bu siyasetin esaslı noktalarından biridir.

Japonlar Kanton-Hankeu demiryolunu kestiler

Amerika Çin'de kendi haklarının çiğnenmesine razı olmuyor

Tokyo, 28 a.a. — Domei ajansının resmen bildirdiğine göre Kanton - Hankeu demiryolu dün öğleden sonra Hankeu'nun takriben 80 kilometre cenubunda kâin Sioning'de japon kıtaatı tarafından katedilmiştir.

KÜÇÜK DIŞ HABERLER

× **Varşova** — Fransız sosyalistlerinin organı olan Lö Popüler gazetesi, 24 ilkteşrin tarihli nüshasında Polonya aleyhinde neşretmiş olduğu bir makale dolayısiyle bütün leh arazisinde müsadere edilmiştir.

× **Stokholm** — Bu seneki nobel tıp mükâfatı kimseye verilmemiştir.

× **Lizbon** — Halihazırda burada bulunan cenubî Afrika ittihadı millî müdafaa nazırı B. Pirov, B. Salazar ile görüşmüştür.

× **Roma** — At yarışları esnasında yüzbaşı Gutierrey, 2.44 metreden atlamak suretiyle dünya yüksek atlama rekorunu kırmıştır. Bundan evelki rekor 1933 senesinde 2.38 metreden atlıyan Kont de Castries tarafından tesis edilmişti.

× **Belgrad** — Başvekil ve Hariciye nazırı Stoyadinoviç, İngiltere'nin Belgrad sefiri Sir Ronald Kampbell ile Yunanistan'ın Belgrad elçisi Bibica Rosetti'yi kabul etmiştir.

Almanya Litvanya ticaret anlaşması imza olundu

Berlin, 28 a. a. — Almanya ve Litvanya iktisat heyetleri, perşembe günü bir itilâf akdetmeğe muvafak olmuşlardır. İktisadî itilâflarla tediyata müteallik olan itilâflar, 1 ikinciteşrinden itibaren südet memleketlerine teşmil edilecektir. Heyetler, aynı zamanda mübadelelerin hacmini arttırmağa karar vermişlerdir.

İspanya'da ölen İtalyan gönüllüleri

Roma, 28 a.a. — İtalyan matbuatı Ebre cephesinde ölen italyan gönüllülerinin 22 inci listesini neşrediyor. Listede 36 isim okunmaktadır.

Japonya'nın Çin hakkındaki siyaseti

Tokyo, 28 a. a. — Resmen bildirildiğine göre japon hükümeti, 3 ikinci teşrinde Japonya'nın Çin'deki siyasetine müteallik bir beyanname neşretmek tasavvurundadır.

Zannolunduğuna göre, bu beyanname, hükümetin Çang - Kay - Şek ile katiyen diplomasi münasebetlerde bulunmamağa devam edeceğini teyit edecektir.

Beyanname, aynı zamanda Japonyanın gayesi, yeni Çin'de kominterne karşı bir kale vücuda getirmek olduğunu da ilân edecektir.

Çin'deki amerikan menfaatleri

Tokyo, 28 a. a. — Çin'de amerikan hukukuna haksız yere yapılmakta olan müdahalelere bir nihayet verilmesi için Amerika hükümeti tarafından japon hükümetine verilmiş olan nota, siyasî japon mahafilinde hayret tevlit etmiştir.

Bu mahafil, Amerika efkârı umumiyesinin japon davasını daha iyi kavramak yolunda bir seyir takibettiği zannında bulunuyordu.

Bu mahafil, Amerika'nın bu hareketini İngiltere'nin mümasil bir hareketinin takip ve bu suretle müzakerata yeniden girişmek imkânını tehlikeye ilka etmesinden korkmaktadır.

Büyük Şef'in 10 uncu yıl nutku

(Başı 1. inci sayfada)

Bunun için, bizce zaman ölçüsü, geniş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sürat ve hareket mefhumuna göre düşünülmelidir. Geçen zamana nisbetle, daha çok çalışacağız. Daha az zamanda, daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Çünkü türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti, millî birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilir. Ve çünkü, türk milletinin, yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet ilimdir. Şunu da ehemiyetle tebarüz ettirmeliyim ki, yüksek bir insan cemiyeti olan türk milletinin tarihî bir vasfı da, güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fıtrî zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, millî birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besliyerek, inkişaf ettirmek, millî ülkümüzdür.

Türk milletine çok yaraşan bu ülkü, onu, bütün beşeriyette hakikî huzurun temini yolunda, kendine düşen medenî vazifeyi yapmakta, muvaffak kılacaktır.

Büyük türk milleti; on yıldanberi, giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vâdeden çok sözlerimi işittin. Bahtiyarım ki, bu sözlerimin hiç birinde, milletimin, hakkımdaki itimadını sarsacak, bir isabetsizliğe uğramadım.

Bugün, aynı inan ve katiyetle söylüyorum ki, millî ülküye, tam bir bütünlükle yürümekte olan türk milletinin, büyük millet olduğunu bütün medenî âlem, az zamanda, bir kere daha, tanıyacaktır. Asla şüphem yoktur ki, türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti, bundan sonraki inkişafı ile, âtinin yüksek medeniyet ufkundan, yeni bir güneş gibi doğacaktır.

Türk milleti;

Ebediyete akıp giden her on senede, bu büyük millet bayramını, daha büyük şereflerle, saadetlerle huzur ve refah içinde kutlamanı, gönülden dilerim.

Ne mutlu türküm diyene.

15

(Başı 1.inci sayfada)

Böyle bir zafer, bir fâniyi hangi şahsî saadetlere eriştirmez? Hayır, türk millî kurtuluşunun kahramanı ve başbuğu, bu zaferini daha çetin ideal cihatlarında sadece bir silâh telâkki edecek kadar inkilâbcı da olmalıdır. Atatürk, o muğcizedir.

Fakat bir kahraman, bir başbuğ ve bir inkilâbcıya, cihanı hayrete düşüren böyle bir eseri vücude getirmek için de türk milleti lâzımdı. Atatürk, inkilâplarını yaparken, onların hâyatiyetini türk milletinin, herkesten ve hepimizden çok kendisi tarafından tanınan faziletlerinde aramış ve bulmuştur.

Iki cümlemizi tekrar edelim: Atatürk vatanı, zaferi ile; milleti ise, inkilâpları ile kurtarmıştır. Cümhuriyetçiler, kalblerinde, zaferin fedakârlık ahlâkını, ve kafalarında, Kemalizm inkilâplarının fikir disiplinini muhafaza ederek, büyük inşayı tamamlıyacaklardır.

Şimdi, hep beraber, on yedi milyon, hepiniz, kadın, erkek ve çocuklar, O'na dönünüz; her isimden mukaddes olan Atatürk adına ahdinizi tekrarlayınız : *Cümhuriyetçiyiz, milliyetçiyiz, devletçiyiz, laikiz, inkilâbçıyız.*

Bu and, bu topraklarda millî varlığım, millî hüriyetin, şan ve refahın insanî bütün değerlerin müdafaası demektir.

Bugün sevininiz, koşunuz, eğleniniz. Yarın gene dünkü şevk ve hamle ile, yirminci yıldönümünü hazırlamıya başlıyacaksınız.

F. R. ATAY

OSMANLI BANKASI

Türkiye Anonim Şirketi

Sermayesi: 10.000.000 İngiliz lirası

TÜRKİYENİN BAŞLICA ŞEHİRLERİLE

Paris, Marsilya, Nis, Londra ve Mançester'de Mısır, Kıbrıs, Irak, İran, Filistin ve Yunanistan'da

ŞUBELERİ

Yugoslavya, Romanya, Suriye ve Yunanistanda Filyalleri vardır.

Her türlü Banka muameleleri yapar.

EGEDE 2000 Kilometre

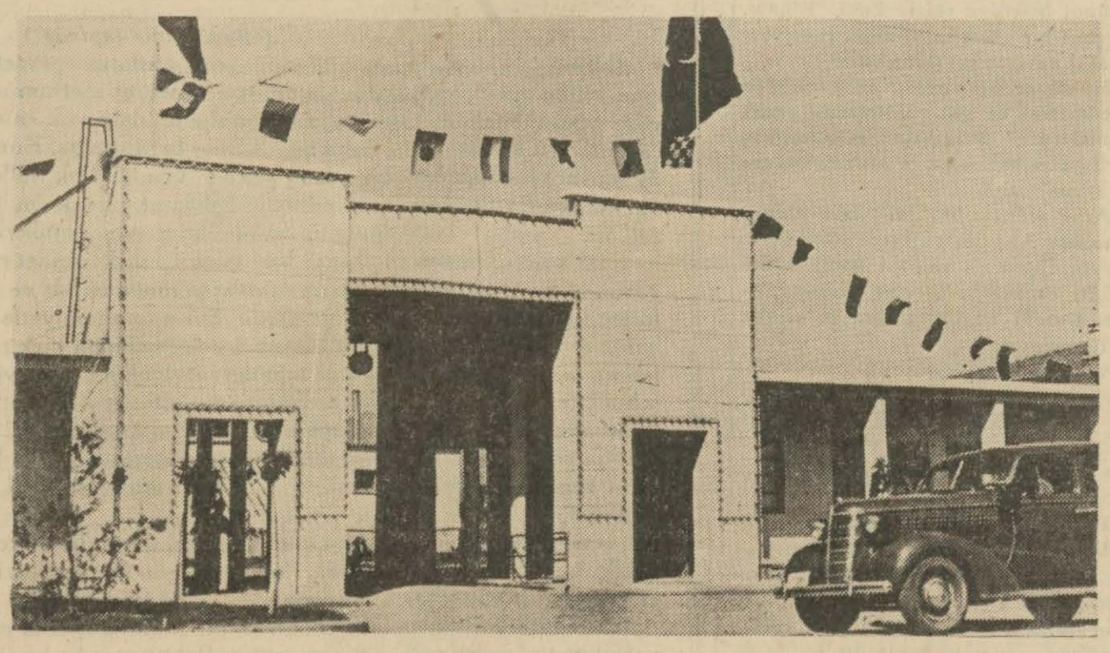

Bayramda, Nazilli kombinasının donatılmış kapısı

CÜMHURİYETİN 15. İNCİ YILDÖNÜMÜNDE EGE

Yazan: **Samih Tiryakioğlu**

Bir bayram gününü birçok muhtelif yerlerde geçirmek, az bulunur bir mazhariyettir. Biz seyahatimiz esnasında bu zevki de tattık. Aydın'a 29 ağustos akşamı gelmiştik. Bütün şehir süsleniyor, gardenparti için hazırlanan Orduevi bahçesinde büyük bir faaliyet göze çarpıyordu.

Ertesi sabah şehirden erken ayrıldık. Bu sefer de, kurulan takların son noksanları tamamlanmakta idi. En yeni ve güzel elbiselerini giymiş Aydınlılar, geçit resminin yapılacağı yere gitmek için hazırlanıyorlardı. Esnafın ilk işi, kepenkleri kaldırınca, dükkânını bayraklarla donatmak oluyordu.

Nazilli'ye kadar olan köylerde aynı hal... Nazilli'de geçit resmi başlamak üzere idi, Karacasu'ya geldiğimiz zaman da, henüz bitmişti. Kızılcabölük'te, sokakları, bayram yapan halkla dolu bulduk. Denizli'de ise, Halkevinde verilen temsili gördük ve orduevinin güzel bahçesinde yapılan gardenpartide bulunduk.

* * *

Ege havalisinde millî bayramların hususî bir mânası, ayrı bir ehemmiyeti vardır. İstilânın acısını çekmiş olan halk, bu sayılı günleri iki katlı şevk ve heyecanla kutlar. Orada bir devrin başlangıcını anlatmak için kullanılan şu kelimeyi sık sık işitirsiniz: İstirdat...

Bence, "İstirdat" ın iki mânası var: Bu kelime, güzel Ege havzasının hem düşman istilâsından, hem de osmanlı devrinin onu içine attığı uykudan, rehavetten geri alınışını, kurtarılışını anlatıyor. İstirdattan biraz sonra da cümhuriyet devri başlar. Bu devir içinde neler yapıldığını fırsat düştükçe anlatmıştım. Bunun tesirlerini yalnız ekonomik, kültürel veya sosyal sahada değil, gündelik hayatın her safhasında görebilirsiniz. Eski devirle yapılan mukayeseleri gene Egelilerin ağzından dinleyince hayret edersiniz. Yolumuz bizi İzmir, Balıkesir, Manisa, Aydın ve Denizli vilâyetlerinin hudutları içinde dolaştırdı. Her vilâyet, her belediye, birbiriyle yarış edercesine imar ve inşa ile meşguldü: Her tarafta, ekserisi mektep olamak üzere, birçok yeni binalar, güzel köprüler, muntazam yollar yapılıyor, her ziraat mıntakasında en yeni usuller tatbik olunuyordu. Ziraî kredi kooperatiflerinin büyük faydalarını, onların hem ortağı, hem baş müşterisi olan köylülerin ağzından işittik. Kurutulan kocaman Cellat gölünü gözümüzle gördük. Yer yer yükselen fabrikaları göğsümüz gururla kabararak dolaştık. Ege'yi kasıp kavuran aşayişsizliği, uzak devirlerin efsanelerini dinler gibi, hayretle dinledik. Rahat trenlerde seyahat ederken, artık kendilerine "ekmek" bulamıyan deve katarlarına, yakında tarihe karışacak bir devrin son "mümessil" lerini seyreder gibi baktık.

* * *

Bazıları, İzmir'in büyük harbden önceki halini anlata anlata bitiremezler. Cümhuriyetin İzmir'i bir yangın yeri olarak ele aldığını unutmıyalım. Şimdi o yangın yerinde, Balkanlarda eşi bulunmıyan bir kültürpark, İzmir'i aylarca müddet neşeli bir düğün evine çeviren güzel fuar yükseliyor. Şehirde, harp öncesinin atlı tramvayiyle değil, rahat otobüslerle, elektrikli tramvaylarla, körfezde de en modern, en güzel vapurlarla seyahat ediyorsunuz. Harpten önceki İzmir'i görmemiştim. Fakat güzel İzmir'i, hattâ yalnız İzmir'i değil, gezdiğim bütün yerleri, cümhuriyet devrinden önce göremediğime bir tek sebepten müteessifim: Aradaki muazzam farkı kendi gözümle görerek ölçemediğim için...

Bereket versin ortada rakamlar var. O rakamlar ki, tok sözlü insanlar gibi, daima doğruyu söylerler:

İzmir denince, hatırınıza ilk gelen mahsul, üzüm ve incirdir, değil mi? 1923 de 33.600 ton olan üzüm istihsali, 1937 de 45.000 tonu bulmuştur. İncir için aynı hal: 1923 deki 28.160 tonluk istihsâle mukabil, 1937 de 37.000 ton!

İzmir'de, senede 14 milyon kilo zeytinyağı çıkaran 109 fabrika bulunduğunu biliyor muydunuz?

Gene İzmir'de senede 1.065.360 metre kumaş ve 1.124.356 metre bez yapan bir fabrikanın bulunduğunu işitmişmiydiniz?

Ziraat ve ticaret sahasında işlerin iyi gittiğini anlatan en dakik barometre, bir vilâyetin bütçesidir. İzmir vilâyetinin 1924 de 1.319.169 lira olan tahsilâtı 1937 de 2.481.723 lirayı bulmuştur.

Bu paranın hemen hemen hepsi sıhhat, ziraat, maarif, nafıa ve sair işlere harcanmıştır: 1924 de bu işlere yatırılan para 1.181.697 lira idi. 1937 de ise yekûn 2.202.550 lirayı bulmuştur.

* * *

Cümhuriyetin on beşinci yıldönümünü kutladığımız bu tarihî günde, Ege havzasında bulunmayı, tabiaten şen, neşeli, doğuştan yurtsever ve çalışkan olan o sevimli insanların bayramına iştirâk etmeyi ne kadar isterdim... Bu bayramı hayalimde canlandırıyorum ve gözümün önüne her şeyden önce çocuklar — sarışın, fakat ciltleri Ege güneşinden esmerleşmiş, cazip mavi gözlü çocuklar — geliyor: O çocuklar ki, gözlerini dünyaya cümhuriyet devrinde açmışlardır ve cümhuriyeti son nefeslerine kadar korumayı daha şimdiden kendilerine vazife bilmişlerdir... Her yolcuyu "Merhaba! Uğur ola!..." diye selâmlıyan çocuklar, bugün yumuk ellerinde kırmızı-beyaz bayraklarla, "Yaşasın Atatürk! Yaşasın Cümhuriyet!" diye bağırıyorlar ve yaşlarının küçüklüğü yüzünden daha çok sevimlileşen büyük bir ciddiyet, büyük bir vekarla, gözlerini ay yıldızlı bayrağa dikerek İstiklâl marşını söylüyorlar:

"...Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak..."

Hayır... Korkmuyoruz! Atatürk'ün yarattığı, prensipleriyle, direktifleriyle yuğurduğu bu güzel yurt, bu genç ve gürbüz millet ebediyen yaşıyacak....

Birinci sınıf GÖZ mütehassısı

Dr. Sıtkı Fırat

Muayenehanesini SAMSUN dan ANKARA'ya nakletmiştir. Kabul saatleri:
9 - 12 - 13,5 - 19
Anafartalar Kınacı han karşısı Talas apartman. 7825

GÖZ Mütehassısı **Dr. Necip Yasar**

Yenişehir Atatürk Bulvarı Kızılay bitişiği Sönmez apartmanı No: 8 de hastalarını kabul eder.
Cumartesi günleri saat 14-20 diğer günler 17,5 - 20 7989

Kozlu Kömür İşler T. A. Ş.

Sermayesi : 3.000.000,— T. L.
İhtiyat Akçe : 105. 458, 72 T. L.

İdare Merkezi : Ankara
Genel Direktörlük : Kozlu - Zonguldak
Zonguldak Bürosu : Gazi Caddesi
Ankara Bürosu : Yenişehir - Ali Nazmi Apt
İstanbul Bürosu : İş Han - Galata

Türkiye İş Bankası A. Ş. tarafından tesis edilmiştir

KİTAPLAR ARASINDA

Yabancı memleketlerde Atatürk hakkında neşredilen eserler

Bir kütüphaneye sığmıyacak kadar fazladır

Dahiliye Vekâleti Matbuat Umum müdürlüğünün "Yabancı göziyle cümhuriyet türkiyesi" adlı eseri

Matbuat Umum müdürlüğü cümhuriyetimizin on beşinci yılını kutladığımız bu günlerde inkılâp kütüphanemize çok değerli bir eser kazandırdı: Yabancı gözüyle cümhuriyet Türkiyesi....

Eser, Atatürk'ün vücude getirmiş olduğu büyük millî varlığın, birbirini takip eden inkilâp hareketlerimizin yabancı memleketlerde bıraktığı akisleri toplamıştır. Dünyanın hemen bütün merkezlerinde çıkan büyük gazete ve mecmuaların zaman zaman geniş sütunlar, hattâ nushalar tahsis etmiş oldukları "Türkiye" mevzuu etrafındaki bu görüşlerin bir kül halinde toplanmış olması muhtelif bakımlardan takdir ve tebrike değer bir eserdir.

"Yabancı göziyle Türkiye" nin hazırlanışındaki gayeyi ifade için eserin başına konan mukaddemede şöyle deniliyor:

"Türkiye cümhuriyeti tarihinin on beşinci yılına; tahakkuk etmiş büyük emeller, realite olmuş hulyalardan mürekkep "iş" lerle girmektedir. Kemiyet itibariyle mahdut olan bu zamanın kalite üzerinde vücude getirdiği tenevvü millî hayatı olduğu kadar dünyayı da alâkalandırmaktadır. On beşinci senenin kadrosu içine giren mefhumların yan yana sıralanması bile insana nasıl bir harikulâdelik karşısında bulunduğunu izaha kâfidir..

Kerpiçten betona, çıkrıktan makinaya, teokrasiden lâyıklığa, mistiklikten müsbete, şeriyden medeniye, kağnı ve merkep sırtından raya, sarraftan ve tefeciden bankaya, başıbozukluktan plânlı istihsâle, ümitsizlikten neşeye, anarşiden nimaza, korkudan sevgiye akın eden bir sosyetenin yer yer izhar ettiği manzaralar, ve geçen her günün ufkunda bıraktığı siluet bizim için olduğu kadar dünya için de alâkalı bir mevzu halini almıştır."

Eserin mukaddemesinde bundan sonra orta çağdan itibaren tarih takip edilerek medeniyet dünyasının imparatorluk türkiyesine karşı beslediği his ve bu hissin kaynakları ve sebepleri tahlil olunmakta akla inanmıyan, tekniğe hükmetmesini bilmiyen bir cemiyetin medeniyet dünyası karşısında düştüğü feci vaziyet anlatıldıktan sonra şöyle devam olunmaktadır:

"On beş cümhuriyet yılında türkiye yabancıların bütün bu telâkkilerini kökünden yıkmış değildir. On beş asrın idrakini on beş yılda yıkmak esasen mümkün değildir. Fakat on beş senelik cümhuriyet hayatı bütün dünyayı alâkalandırmış, Ankara kalesi cehil ile dolu karanlık bir dünyaya karşı ışıklı bir âlem gibi açılmıştır. Bu realitenin intibalarını "Yabancı göziyle cümhuriyet türkiyesi" adlı bir eserde toplamağı muvafık gördük.

Yabancı müellif ve muharrirler şu son on beş sene içinde türkiye hakkında pek çok yazı yazmışlardır. Sade Atatürk hakkında neşredilenlerin sayısı normal bir kütüphaneyi dolduracak miktardan fazladır. Makalelerin miktarı hakkında katî bir hesap vermek mümkün değildir."

Eser, yabancı göziyle cümhuriyet türkiyesi hakkında yazılmış yazıları üç zaviyeden tetkik etmiş, daha doğrusu üç zaviyeden türkiye hakkında yazılmış yazıları tasnifli bir şekilde iktibas etmiştir.

a) Atatürk'ün şahsı,
b) Umumiyetle inkilâp hareketleri,
c) Harici politikadaki muvaffakiyetler bakımından dikkate lâyık bir mevzu olan türkiye...

Zaman zaman gazetemizde tercümeleri çıkmış olan bu makalelerden alınan lalettayin satırlarda da sarih ve vazıh bir ifade ile anlatılmaktadır ki genç cümhuriyet türkiyesi eşsiz bir dehanın eşsiz bir eseridir. Hakkımızda kalem yürüten bütün dünya müellifleri bu hakikat üzerinde birleşmiş bulunuyorlar. Atatürk'ün şahsı hakkında yazı yazan tanınmış imzalara gelince bunlar da Büyük Şef hakkındaki hayranlıklarını en parlak kelimelerle ifade etmekle gene bir hakikat üzerinde duruyorlar. Makalelerin çoğu "Gazi Mustafa Kemal türkiyesi", "Mustafa Kemal'in türkiyesi", "Atatürk'ün türkiyesi" gibi başlıklar taşıyor; sonra güzel hükümet merkezimiz Ankara'nın temsil ettiği azim ve iradeyi tebarüz ettiriyorlar.

Bunları gören ve okuyan her türkün, her türkü sevenin, göğsü iftiharla kabarır. Muazzam esere karşı duyulan umumî hayranlığın hararetli ifadeleri altındaki imzaların şöhreti bu iftiharı bir kat daha artırır.

Bu neticeleri Şef'e borçluyuz.

"Türk milleti olmaksızın, türkiye cümhuriyetin, Atatürksüz, türk milleti ve inkilâbını tasvire imkân yoktur. Atatürk'ün şahsında türk milletinin bütün yapıcı, kurucu ve koruyucu kudretleri şahıslanmıştır.

Türk camiasının iştiyakları, emelleri, yaratma kabiliyeti onda büyük imkânları fethetme ve tarihin seyrini geri çevirme şeklinde tecelli etmiştir.

Atatürk'ün iradesi ile türk milletinin inkilâpcı hamlesi arasında öyle bir mutabakat vardır ki; bu mutabakat kanunların ve yahut nazarî telâkkilerin üstündedir ve hakikî mânasiyle bir milletin ruhunun ifadesidir.

Atatürk türk milletinin bütün inkilâp hamlelerinde şahıslanmış emeli ve iradesi olarak göze çarpar. Pertevsizin güneşin huzmelerini toplaması gibi, bir milletin ruhunu ruhunda bulan dehânın o milletin arzularına, iştiyaklarına rehber olması sosyolojik bir vakıadır."

RADYO

Cümhuriyet Bayramı neşriyat programı

9.00 Cumhuriyet bayramı haberleri ve İstiklâl marşı. — 9.10 Vakıflar mevzulu konferans. (Vakıflar idaresi tarafından). — 9.20 Müzik. — 9.30 Türk Ticaret bankası mevzulu bir konferans- (Banka tarafından). — 9.45 Müzik (Halk türküleri, plâk). — 10 Meteoroloji mevzulu konferans (Meteoroloji idaresi tarafından). — 10.15 Müzik (Plâk). — 10.30 Cumhuriyet devrinde sağlık propagandası mevzulu konferans (Sıhat ve içtimaî muavenet vekâleti tarafından). — 10.45 Müzik (Plâk). — 11 Çocuk esirgeme kurumu çalışmaları mevzulu konferans (Kurum tarafından). — 11.15 Müzik (Plâk). — 11.30 İmparatorluk devrinden ana vatanda kalan yollar ve cumhuriyet devrinde yapılan yollar mevzulu konferans (Nafıa vekâleti tarafından). — 11.45 Müzik (Plâk). — 12 Türk hava kurumu çalışmaları mevzulu konferans (Kurum tarafından). — 12.15 Müzik (Plâk) — 12.30 T. C. Merkez bankası mevzulu konferans (Banka tarafından). — 12.45 Müzik (Plâk). — 13 T. C. Ziraat bankası mevzulu konferans (Banka tarafından). 13.15 Bayram merasimi geçit resmi. (Alandan nakil). — 16 Medeni kanunumuzun ana prensipleri mevzulu konferans (Adliye vekâleti tarafından). — 16.15 Müzik (Operet, plâk). — 17 Gelecek harplerde hava muharebesi mevzulu konferans (M. M. Vekâleti tarafından). — 17.15 Müzik (Plâk). — 18 Belediyeler ve şehircilik mevzulu konferans (Dahiliye vekâleti tarafından). — 18.15 Müzik (Plâk). — 19 Türkiye İş bankası mevzulu konferans (Banka tarafından). — 19.15 Haberler ve arapça söylev. — 19.30 Müzik (Tango - plâk). — 19.45 Türkiye'nin kuveti umumi sulh için lâzımdır. Mevzulu konferans (Hariciye vekâleti tarafından). 20 Hafif Müzik (Plâk). — 20.15 Türk Dil inkılâbı mevzulu konferans (Türk Dil kurumu tarafından). — 20.30 Müzik (Saz eserleri). — 20.45 Cumhuriyetten evel ve sonra demiryolları işletme zihniyeti ve sistemi (Nafıa vekâleti tarafından). — 20.45 Müzik (Cazbant). — 21.15 Devlet borçları ve iktisat sistemimiz mevzulu konferans (Maliye vekâleti tarafından). — 21.30 Müzik (Plâk). — 21.45 Cumhuriyette iç ve dış ticaretimizi emniyet altına alan tedbirler mevzulu konferans. (İktisat vekâleti tarafından). — 22 Müzik (Plâk). — 22.15 Haberler. — 22.25 Konser. (Eski türk bestekârları vehalk türkülerinden seçilmiş eserler. (Koro ve solo). — 23.30 Etibank mevzulu konferans (Banka tarafından). — 23.55 İstiklâl marşı. — 24 Son.

DENİZBANK

Muntazam posta seferleri yapılan hatlara her hafta İstanbul'dan kalkan vapurların hareket cetveli

Karadeniz hattı	— (Galata rıhtımından) salı ve perşembe günleri saat 12 de pazar günleri saat 16 da Cuma günleri saat 10 da (bu posta mevsimliktir. Doğru Trabzon'a gider)
Bartın hattı	— (Sirkeci rıhtımından) çarşamba ve cumartesi günleri saat 18 de
İzmit hattı	— (Tophane rıhtımından) pazar, salı ve perşembe günleri saat 9,30 da
Mudanya hattı	— (Tophane rıhtımından) her gün saat 16 da (ikinci teşrinden itibaren haftada dört gündür.) Pazar günleri ayrıca saat 8,30 da (mevsimlik tenezzüh postası)
Bandırma hattı	— (Tophane rıhtımından) pazartesi, çarşamba ve cuma günleri saat 8,15 de (yeni vapurlar) Çarşamba ve cumartesi günleri saat 20 de (aralık postaları)
Karabiga hattı	— (Tophane rıhtımından) salı ve cuma günleri saat 19 da
İmroz hattı	— (Tophane rıhtımından) pazar günleri saat 9 da
Ayvalık hattı	— (Sirkeci rıhtımından) cumartesi ve çarşamba günleri saat 15 de
İzmir sür'at hattı	— (Galata rıhtımından) pazar günleri saat 11 de
Mersin hattı	— (Sirkeci rıhtımından) salı ve cuma günleri saat 10 da

Kapotaj hatlarında muntazam posta seferleri yapılır. Türkiye limanlarından bütün ecnebi limanlarına doğru konşumento ile her nevi eşya kabul edilir. Tafsilat almak için uğrak iskelelerdeki acentalarımıza müracaat olunmalıdır.

HAYAT ve SIHAT

Cümhuriyette sağlık duygusu

Sevgili Büyük Atamızın cümhuriyet rejimini kurduğundan beri, bir milletin tarihinde pek de uzun bir müddet sayılamıyacak, on beş yıl içinde bu rejimin sağlık sahasında meydana getirdiği eserleri birer birer anlatmıya ne benim kudretim yeter, ne de gazetenin bana verebileceği yer yetişir.

Zaten bu eserler, gözümüzün önündedir. Bir kere, cümhuriyetin başşehri, modern Ankara, burada sağlık sahasında, sıtma hastalığına karşı kazanılan başarının mahsulüdür. On beş yıl önce, sıtma hastalığından kavrulan eski Ankara çocuklarının halini hatırlıyanlar yeni Ankara'nın kırmızı yanaklı gürbüz çocuklarını görünce bu on beş yıl içinde cümhuriyetin yalnız sağlık bakımından ne kadar büyük eser verdiğini takdir ederler.

Cümhuriyetten önce adı bile bulunmıyan Sıhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinin o güzel binası, Ankara'nın koskoca Nümune hastanesi, Hıfzıssıhha müessesesi, dispanserleri, Ankaranın bol ve temiz suyu ve hepsini saymıya imkân olamıyan daha başka sağlık işlerinin hepsi cümhuriyetin halk sağlığını ne kadar iyi düşündüğüne birer şahittir.

Fakat, cümhuriyetin sağlık eserleri yalnız Ankara'da değildir. Onları memleketin her tarafında görürsünüz. Türkiye'nin hangi şehrine hangi kasabasına gitseniz orada bir sıtma mücadelesi yahut trahom mücadelesi heyeti yeni bir hastane, bir veya bir çok dispanser bulursunuz ve bunların cümhuriyet reji - minden önce bulunmadığını öğrenirsiniz...

Ancak, cümhuriyetin sağlık sahasında en büyük eseri o büyük teşkilâtın, sayılamıyacak kadar çok müesseselerin hepsinin üstünde olarak, millette uyandırmış olduğu sağlık duygusudur. Cümhuriyetten önce bu memleketin halkı sağlığın değerini bilmezken şimdi her türk sağlığı korumak için ailesinin üzerine titriyor, elinden geleni yapmıya çalışıyor.

Vaktiyle, pek de eski bir zamanda değil, bir yerde bulaşık hastalık çıkınca hekimlerin tatbik edecekleri sağlık tedbirlerine karşı halk âdeta eğlenirdi. Hastalıktan koruyacak aşıları yaptırmaktan kaçınmak isteyenler pek çok olurdu. Şimdi bulaşık hastalık çıkınca halk kendiliğinden aşı yerlerine koşuyor. Anneler küçücük çocuklarını kucaklarına alarak, hastalığa karşı aşılatmıya götürüyorlar.

Vaktiyle bir evde çocuk bulaşık bir hastalığa tutulunca hastalığın kardeşlerine, komşulardaki çocuklara bulaşacağı kimsenin hatırına gelmez, çocuk evde tutulur ve çok defa hastalıktan kurtulamazdı. Şimdi bir çocuk hasta olunca anası, babası hemen hastaneye götürüyor, aman bunu kurtarınız, ötekileri de hastalıktan koruyunuz, diye yalvarıyor.

Cümhuriyetten önce, sayıları ve yatakları şimdikinden pek az olan hastanelerde bir çok yataklar boş kalırdı Şimdi hastanelerin yatakları, hastanelere girmek istiyenlerin sayısına yetişmiyor da cümhuriyet hükümeti gelecek on yıl içinde on yedi bin yatak temin etmek üzere yeni sağlık programı hazırlıyor.

Bu ihtiyaç hastaların sayısı artmasından mı? Asla! Hekimlerin hepsi pek iyi bilirler ki Türkiye halkı şimdi on beş yıl öncekinden daha sağlamdır, hastalar daha azdır. O halde?

İhtiyacın artması halkta sağlık duygusunun uyanmasındandır. Daha yakın vakitlere kadar veremli bir hastayı ailesinin arasından çıkarmak, sanatoryoma, yahut hastaneye götürmek ayıp sayılırdı. Tifoya yahut zatürreeye tutulmuş bir hastayı hastaneye götürmek hatıra gelmezdi. Hastaneler ancak kimsesi olmıyanlar içindir diye sanılırdı.

Şimdi evde biri hasta olunca ailesi hemen hastaneye koşuyor, haline göre parasız yahut ücretli bir yatak istiyor. Çünkü hastaya hastanede evindekinden daha iyi bakılacağını, hastalık bulaşık ise, evde kalanların kurtulmuş olacağı bilgisi yerleşmiştir.

Belki garip görürsünüz, arada sırada gazetelerde hastaların hastanelerde yer bulamadıkları yazılarını gördükçe ben seviniyorum. Çünkü, daha pek eski zamanda değil, yakında hastaları hastaneye yatırmak için hekimler teşvik ederlerdi. Şimdi hastalar kendilerine yetişecek yerleri olmadığı için hastane hekimlerine çıkışıyorlar.

Sağlık müesseseleri kurmak, hastaneleri çoğaltmak, zaman ve para işidir. Halbuki sağlık duygusunu uyandırmak halkın fikrinde, düşünüş tarzında inkılâp hasıl etmekle olur. Zaman ile para bulunur, fakat inkılâbı ancak büyük adamlar yaptırabilirler. Onun için, cümhuriyetin sağlık sahasında en büyük eseri halkta sağlık duygusunu uyandırmış olmasıdır.

G. A.

Çocuk Esirgeme Kurumu neşriyatı

ÇOCUK

12 yaş ile 17 yaş arasında bulunan ve ilk okulların son iki sınıfları ile orta okullarda tahsil eden yavrularımızın hem ar ve edebiyat duygularını kuvetlendirmek hem de bilgilerini zihinlerini yormaksızın fazlalaştırmak için Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından çıkarılan (ÇOCUK) dergisi; nefis bir surette tabedilen ve bütün kütüpanelerde yer tutacak bir kıymette bulunan yegâne gençlik dergisidir. Bütün okul öğretmenleri ile ana ve babalar çocuklarımıza pedagojik bütün şartlara riayet edilmek üzere güzide bir tahrir heyetinin himmeti ile çıkarılan bu dergiyi okutmalı ve sevdirmelidirler.

ANA

Çocuk Esirgeme Kurumu aynı zamanda "ANA" adlı bir aylık aile dergisi çıkarmaktadır. ANA şehir ve köy ailelerinin bilgi ihtiyaçlarını tamamen karşıladığı gibi okuyucularının edebî zevkini de tatmin edecek şeraiti tamamen haizdir Bundan başka aynın moda hareketleri, evlerde yapılabilecek ev işleriyle ailelere müteallik spor tavsiyeleri bu derginin her sayısında yer almaktadır.

ANA onuncu sayısından itibaren tanınmış kadın romancılarımızdan "Mükerrem Kâmil Su"nun Düğüm adlı hissî bir büyük hikâyesini de tefrika etmiye başlamıştır. Bütün evlerin zineti olan bu dergiyi bütün ailelerimize tavsiye ederiz.

YURDDAŞ

Yurdun yükselmesi yavrularının gürbüz ve sağlam olmasına bağlıdır. Vatanın en hücra köşesinde aç ve muhtaç bir tek çocuğumuz kalmamalıdır. Bunu temine çalışan Çocuk Esirgeme Kurumuna üye ol ve neslini sağlamlaştır. Kurum 15 senede 2.200.000 çocuğa yardım elini uzatmıştır. Bu mukaddes şefkat kolunu kuvetlendir.

LOZAN'DAN BUGÜNE KADAR

1923

24	Temmuz	Lozan muahedesi imzalandı.
9	Ağustos	Halk Partisi kuruldu.
11	Ağustos	İkinci Büyük Millet Meclisi toplandı.
2	T. evel	İstanbul itilâf devletleri işgalinden kurtarıldı.
6	T. evel	Türk ordusu İstanbul'a girdi.
13	T. evel	Kanunla Ankara devlet merkezi oldu.
29	T. evel	Cümhuriyet ilân edildi.
29	T. evel	Kemal Atatürk birinci Cümhurreisi seçildi.
30	T. evel	İcra Vekilleri Heyeti Reisliği'nin adı Başvekil olarak Cümhuriyet İcra Vekilleri Heyeti kuruldu.

1924

5	K. sani	Hafta tâtili kanunu kabul edildi.
14	K. sani	Askerlik müddeti azaltıldı.
1	Mart	Devlet tarafından demiryolu inşaatına başlanıldı.
2	Mart	Parti grupu hilâfetin, şer'iye ve evkaf vekâletlerinin kaldırılmasını kabul etti.
3	Mart	Demiryolu siyaseti kanunlaştı.
3	Mart	Medreseler kaldırıldı.
3	Mart	Türkiye Büyük Millet Meclisi hilâfetin ilgası, tedrisatın tevhidi, Şer'iye ve Evkaf vekâletlerinin kaldırılması kanununu yaptı.
3	Mart	Hanedan hudut haricine çıkarıldı.
18	Mart	Köy kanunu kabul edildi.
8	Nisan	Şer'iye mahkemeleri kaldırıldı.
20	Nisan	Cümhuriyetin teşkilâtı esasiye kanunu yapıldı.
26	Ağustos	İş Bankası kuruldu.
10	T. sani	Halk Partisi, Cümhuriyet Halk Partisi adını aldı.

1925

16	Şubat	Türk Hava Kurumu kuruldu.
27	Şubat	Aşar kaldırıldı.
1	Mart	Tütün rejisi satın alındı.
19	Nisan	Sümerbank kuruldu (eski Sanayi ve Maadin bankası)
24	Ağustos	Şapka giyildi.
5	T. sani	Ankara Hukuk Fakültesi açıldı.
25	T. sani	Şapka kanunu kabul edildi.
30	T. sani	Tekkeler, türbeler, zaviyeler kapatıldı.
26	K. evel	Beynelmilel takvim ve saat kabul edildi.

1926

17	Şubat	Türk medenî kanunu kabul edildi (Türk medenî kanunu ile kadın, ailede ve cemiyette medenî haklara kavuştu).
8	Mart	Borçlar kanunu kabul edildi.
13	Mart	Türk ceza kanunu kabul edildi.
19	Nisan	Kabotaj kanunu kabul edildi.
22	Mayıs	Emlâk ve Eytam bankası kuruldu.
28	Mayıs	Teşviki sanayi kanunu kabul edildi.
28	Haziran	Türk ticaret kanunu kabul edildi.
9	Temmuz	Şehitlikleri imar cemiyeti kuruldu.
11	Eylül	Ankara otomatik telefonu işletmiye açıldı.
3	T. evel	Sarayburnu'nda ilk Atatürk heykeli dikildi.

1927

29	Mayıs	Ankara - Kayseri demiryolu işletmiye açıldı.
15	T. evel	Cümhuriyet Halk Partisi ikinci büyük kongresi toplandı.
15-20	T. evel	Parti kongresinde Umumî Reis Kemal Atatürk büyük tarihî nutkunu okudu.
28	T. evel	Yurdun birinci nüfus sayımı yapıldı.
1	T. sani	İkinci Büyük Millet Meclisi açıldı. Kemal Atatürk ikinci defa Reisicümhur seçildi.
4	T. sani	Ankara'da müze önünde Atatürk heykeli dikildi.
24	T. sani	Ankara'da zafer âbidesi açıldı.

1928

1	K. sani	Anadolu demiryolları satın alındı.
31	K. sani	Türk Kültür Kurumu kuruldu.
5	Nisan	C.H.P. grupunda lâiklik esası ve teşkilâti esasiye kanununun dine ait hükümlerinin çıkarılması kabul edildi.
10	Nisan	Teşkilâtı esasiye kanunundan dine ait maddelerin B.M. Meclisince çıkarılması
24	Mayıs	Beynelmilel rakamlar kabul edildi.
9	Ağustos	Kemal Atatürk İstanbul Sarayburnu parkında harf inkılâbını müjdeliyen nutkunu söyledi.
3	T. sani	Türk harfleri kanunu Büyük Millet Melisince kabul edildi.

1929

1	K. sani	Millet mektepleri açıldı.
5	K. sani	Mersin - Adana şimendiferi satın alındı.
24	Nisan	İcra ve iflâs kanunu kabul edildi.
24	Mayıs	Devlet memurları maaşlarının tevhit ve teadülü kanunu kabul edildi.
1	Haziran	Ziraî kredi kooperatifleri kanunu kabul edildi.
8	Haziran	Millî sanayii koruyacak kanun kabul edildi.
8	Haziran	Topraksız çiftciye toprak verilmesi kanunu kabul edildi.

1930

30	K. sani	Ulusal Ekonomi ve Arttırma kurumu kuruldu.
22	Şubat	Türk parasının kıymetini koruma kanunu kabul edildi.
16	Nisan	Yeni belediye kanunu kabul edildi.
8	Haziran	Tekaüt kanunu kabul edildi.
11	Haziran	Türkiye Cümhuriyeti Merkez bankası kuruldu.
30	Ağustos	Ankara - Sıvas demiryolu açıldı.

1931

23	Mart	Türk çocuklarının ilk tahsillerini Türk mekteplerinde yapmaları kanunu kabul edildi.
26	Mart	Üçüncü Büyük Millet Meclisi, intihabı yenilemiye karar verdi.
1	Nisan	Ölçülerde metre ve kilo sistemi kabul edildi.
15	Nisan	Türk Tarih Kurumu kuruldu.
23	Nisan	Fevzipaşa-Malatya hattı işletmiye açıldı
4	Mayıs	Dördüncü Büyük Millet Meclisi açıldı.
4	Mayıs	Kemal Atatürk üçüncü defa Cümhurreisliğine seçildi.
10	Mayıs	Cümhuriyet Halk Partisi üçüncü büyük kongresi toplandı.
1	Temmuz	Ankara-İstanbul telefon konuşması başladı.

1932

19	Şubat	Halkevleri açıldı.
23	Nisan	Kütahya-Balıkesir hattı işletmiye açıldı
5	Temmuz	Buğday kanunu kabul edildi.
12	Temmuz	Türk Dil Kurumu kuruldu.
26	Eylül	Türk Dili Kurultayı toplandı.
15	K. evel	Samsun - Sıvas hattı işletmiye açıldı.

1933

4	Nisan	Antalya'ya demiryolu yapılması kanunu çıktı.
27	Nisan	Adana - Fevzipaşa hattı alındı.
25	Mayıs	Dış borçlar meselesi halledildi.
29	Mayıs	Kömüre giden demiryolunun yapılması kanunu çıktı.
12	Haziran	Bakıra giden demiryolunun yapılmasına başlandı.
29	Haziran	Sıvas - Erzurum demiryolunun yapılmasına başlandı.
1	Ağustos	Eski İstanbul Darülfünunu yerine Türk Üniversitesi kuruldu.
2	Eylül	Ulukışla - Kayseri hattı bitti.
29, 30, 31	T. E.	Cümhuriyetin 10 uncu yılı büyük tezahüratla kutlandı.

1934

1	K. sani	Türk inkılâbı dersleri bütün yüksek tahsilde başladı.
9	Şubat	Balkan anlaşma misakı imza edildi.
8	Mart	Balkan anlaşma misakı Meclis'te tasdik edildi.
31	Mayıs	İzmir - Kasaba ve temdidi demiryolları satın alındı.
16	Haziran	İran şahı Ankara'yı ziyaret etti.
21	Haziran	Soyadı kanunu Meclis'te kabul edildi.
30	Haziran	Demiryolu Elâzığ'a vardı.
2	Temmuz	İran şahı Türkiye'den ayrıldı.
18	Ağustos	İkinci Türk Dil kurultayı Dolmabahçede toplandı.
2	Eylül	Kadıköy - Üsküdar ve havalisi Tramvayları işlemiye başladı.
26	T. sani	Büyük Önder'e (Atatürk) soyadı verilmesi hakkındaki kanun Meclis'çe kabul edildi.
27	T. sani	Lâkap ve ünvanların kaldırılması hakkındaki kanun Meclisçe kabul edildi.
8	K. evel	Türk kadınlarının mebus seçme ve seçilme hakkını veren Teşkilâtı esasiye kanunu tadilâtı yapıldı.

1935

1	K. sani	İstanbul Rıhtım şirketi satın alındı.
20	Mayıs	Keciburlu kükürt fabrikası işletmiye açıldı.
1	Haziran	Aydın demiryollarının satın alınmasına dair mukavele Meclis'te tasdik edildi.
20	Haziran	Ankara Dil, Tarih ve Coğrafya fakültesinin kurulması kanunu kabul edildi.
16	Eylül	Kayseri bez fabrikası işletmiye açıldı.
21	T. evel	İkinci umumî nüfus sayımı yapıldı.
23	T. evel	Erganimaden - Diyarbakır demiryolu açıldı.

1936

21	Şubat	İzmir havagazı şirketi satın alındı.
26	Mart	Afyon - Karakuyu demiryolu hattı işletmiye açıldı.
26	Mart	Bozanönü - İsparta demiryolu işletmiye açıldı.
9	Nisan	İstanbul telefon şirketi satın alındı.
8	Haziran	Meşhut suçlar muhakemesi usulü hakkındaki kanun kabul edildi.
21	Temmuz	Montrö'de boğazlar mukavelesi imza edildi.
4	Eylül	İngiltere Kıralı Edvard VIII. Türkiye'yi ziyaret etti.
8	Eylül	Ankara ve İstanbul radyo şirketleri devlete geçti.
7	T. sani	İzmit kâğıt ve karton fabrikası açıldı. Sellüloz ve ikinci kâğıt fabrikalarının temeli atıldı.
19	T. sani	Filyos - Çatalağzı demiryolu işletmiye açıldı.
15	K. evel	Ankara 19 Mayıs stadyomu açıldı.

1937

1	K. sani	Şark demiryolları satın alındı.
5	Şubat	Partinin altı ana vasfı Teşkilâtı esasiye kanununun ikinci maddesine kondu.
3	Nisan	Karabük demir ve çelik fabrikasının temeli atıldı.
4	Nisan	Ereğli mensucat fabrikası işletmiye açıldı.
25	Mayıs	Malatya bez fabrikası temeli atıldı.
30	Mayıs	Hatay'ın istiklâli Cenevre'de tasdik edildi.
14	Haziran	Cenevre'de tastik edilen Hatay istiklâli Meclisçe de kabul olundu.
1	Temmuz	Fevzipaşa - Meydanekbez demiryolu işletmiye açıldı.
9	Temmuz	Türkiye - İrak - İran - Afganistan arasında dostluk paktı imzalandı.
16	Ağustos	Hekimhan - Çetinkaya demiryolu işletmeye açıldı.
17	Ağustos	Trakya manevraları başladı.
22	Ağustos	Trakya manevraları bitti.
14	Eylül	Niyon itilâfı imza edildi.
18	Eylül	Niyon itilâfı Meclisçe tastik edildi.
20	Eylül	Türk Tarih Kurultayı toplandı.
1	T. evel	Çatalağzı - Zonguldak demiryolu açıldı.
8	T. evel	Ege manevraları başladı.
9	T. evel	Nazilli basma fabrikası işletmeye açıldı.
14	T. evel	Ege manevraları bitti.
25	T. evel	B. Celâl Bayar Başvekil tayin edilerek yeni kabineyi teşkil etti.
30	T. evel	Ankara garı açıldı.
8	T. sani	Başvekil Celâl Bayar Meclis'te programını okudu ve itimat reyi aldı.
20	T. sani	Çetinkaya - Divriği demiryolu işletmeye açıldı.

1938

14	K. sani	Türkiye - İrak - İran - Afganistan arasındaki dostluk mukavelesi tastik edildi.
24	K. sani	İzmir telefonu satın alındı.
1	K. sani	Gemlik sunî ipek fabrikası işletmeye açıldı.
2	K. sani	Bursa Merinos fabrikası işletmeye açıldı.
11	Nisan	Üsküdar ve Kadıköy su şirketi satın alındı.
25	Nisan	İzmir telefon tesisatının satın alınması mukavelesi tastik edildi.
23	Mayıs	İstanbul elektrik şirketi satın alındı.
22	Haziran	İstanbul elektrik şirketinin satın alınması mukavelesi Meclis'te tastik edildi.
24	Haziran	Pazarlıksız satış mecburiyeti hakkındaki kanun Meclis'te kabul edildi.
24	Haziran	Toprak mahsulleri ofisi kurulması kanunu Meclis'te kabul edildi.
27	Haziran	Avukatlık kanunu Meclis'te kabul olundu.
28	Haziran	Cemiyetler kanunu Meclis'te kabul edildi.
29	Haziran	Meclis'te yüzelliliklerin af kanunu kabul edildi.
29	Haziran	Beden terbiyesi kanunu kabul edildi.
15	Ağustos	Divriği - İliç demiryolu işletmeye açıldı.
24	Ağustos	Demiryolu Kemah'a vardı.
10	T. evel	Demiryolu Erzincan'da.
29	T. evel	İliç - Erzincan demiryolu işletmeye açıldı.
29	T. evel	Ankara'da yeni yapılan radyo verici istasyonu çalışmıya başladı.

1 Gün için

On beşinci yıl

Bu sene ilk mektebi bitirecek olan kızım 1923 de doğmamıştı. Gene bu sene orta mektebe giren oğlum da doğmamıştı. Biri on iki ve öteki on üç yaşındadır. Birincinin bir genç kız ve ikincinin bir delikanlı olmak üzere bulunduğunu gördükçe on beş yaşını bugün bitiren Cümhuriyetin daha yetişgin olduğuna seviniyorum. Bu basit bir mukayesedir.

Fakat, cümhuriyetin ilânında mektebe başlamış olan çocuklar çoktan hayata atılmışlardır. O günlerde on beş yaşında bulunanları, yetişmeleri bakımından, ancak cümhuriyete maleabiliriz. Lâkin 29 - 30 birinciteşrin 1923 pazartesi günü, gece yarısından sonra, o akşam saat 8,30 da verilmiş olan cümhuriyet ilânı kararını memlekete bildiren yüz bir pare topun sesini, çarpan kalplerinin sesi gibi, en temiz vatan heyecanı ile dinlemiş olan o günkü otuz otuz beş ve bugünkü kırk beş elli yaşındakiler cümhuriyetten başka bir devre mi mensupturlar? Halbuki, çoktan vatan hudutları ötesine kaçmış bir kaç vatansızdan başka, genç veya ihtiyar, hangi türk, cümhuriyeti minnetle karşılamamıştı!

İmdi, her türlü mukayese boştur: On beş cümhuriyet yılı, istisnasız, hepimizin hayatımızda, bütün inkılâp hareketleriyle birlikte, kökleşmiş, duygularımız ve düşüncelerimizin mayası olmuştur. Onbeş sene! Dünkü, bugünkü ve yarınki nesilleri biribiriyle mezceden on beş yılda hepimiz cümhuriyetin nimetlerinden faydalandık. Şu on beş senenin mesut hâdiselerini akla getirelim: Hafta tâtili, askerlik müddetinin azaltılması, devletçe demiryolu inşaatına başlanılması, medreselerin kaldırılması, hilâfetin ilgası, tedrisatın tevhidi, köy kanunu, âşarın tarihe karışması, şapka kanunu, tekkelerin, türbelerin kapatılması, medenî kanun, teşviki sanayi kanunu, Anadolu demiryollarının satın alınması, laiklik esasının konulması ve teşkilâtı esasiye kanununun dine ait hükümlerinin çıkarılması, türk harfleri, belediye kanunu, Merkez Bankası, metre ve kilo, Halkevlerinin açılışı, buğday kanunu, dış borçlar meselesinin halli, türk üniversitesi, Balkan misakı, soyadı, lâkap ve unvanların kaldırılması, türk kadınlarına seçme ve seçilme hakkı, meşhut suçlar kanunun, Montrö mukavelesi, Şark demiryollarının satın alınması, Hatay istiklâlinin Cenevrece tasdiki, Saadâbat paktı, bütün endüstrileşme ve kalkınma hareketleri... Fakat, bunlar bu mesut hâdiselerden ancak bir kaçıdır.. Biz, değişen zihniyetimize, gelişen hayatımıza, dünyadaki mevkiimize bakalım. Alnımız açık ve başımız dikse; evlerimizde çoluk ve çocuğumuzla rahat ve bahtiyar yaşıyorsak hepsini ve hepsini cümhuriyete ve onu kurup bize sevdiren Büyük Şefe, partisine ve hükümetine borçluyuz.

Cümhuriyet bayramımız kutlu olsun cümhuriyetçi yurttaşlar!

N. Baydar

Dr. Muzaffer Sander

Cebeci Hastanesi
Göz Hastalıkları Mütehassısı
Adliye Sarayı Sırası,
Sarraf Hakkı Apartmanı

Dış ve iç lâstik alınacak

İstanbul Belediyesinden :

Belediye motörlü nakil vasıtalarına lüzumu olan ve hepsine 26.000 lira bedel tahmin edilen muhtelif eb'atta 394 tane dış ve 400 tane iç lâstik kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 7/II/938 pazartesi günü saat 15 de Daimi Encümende yapılacaktır.

İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ve 1950 liralık ilk teminat makbuz veya mektubile beraber teklif mektuplarını havi kapalı zarflarını yukarıda yazılı günde saat 14 de kadar daimi Encümene vermelidirler. Bu saatten sonra verilecek zarflar kabul olunmaz.

(7784 -4538) 8074

Peşin ve Taksitle
Odun kömür
İstasyon silo karşısında
YENİ YAKACAK PAZARI
Tel: 1475 8045

Gençlik Şef'e ve onun büyük ve ebedî eseri Cümhuriyete bağlılık andı içti

Bugün büyük geçit resmi yapılacak

Büyük bayramın ilk günü olan dün, Ankara'da hatırası hâlâ içimizde yaşıyan onuncu yıldan bile daha zengin ve dolgun; hudutsuz bir heyecan havası içinde geçti.

Ankara daha büyümüş ve daha güzelleşmiş gibi idi: Parti dövizleri, sayısız bayraklar, Ulu Önder'in ve büyüklerimizin fotoğrafları, hassas bir itina ile hazırlanan ışıklı dekorlar kendini yaratan rejimin yıldönümünde başşehrin mesut çehresine, bir on beş ayşın aydın istikbale bakan zindeliğini vermişti.

Bayramımızın Türkiye'nin dört tarafından, bütün memleket gençliğini temsil etmek için Ankara'ya toplamış olduğu iki binden fazla izci, Atatürk'e ve cümhuriyete ebedî bağlılık gösterisi yaptılar. Saat tam on ikide Ankara Erkek lisesi önünde toplanan izciler erkek lisesinden hareket ederek Denizciler, Anafartalar caddeleri yoliyle Ulus meydanına geldiler ve saat 13 de yerlerini almış oldular.

Ankara sokaklarını dolduran ve birhaftadanberi, bütün nakil vasıtalarının yurdun her köşesinden başşehre taşıdığı sayısız vatandaşlar kalabalığı; Şef'in cümhuriyeti kendilerine emanet ettiği bu kafası kadar vücudu sağlam olan gençliği iftihar ve gururla alkışlıyordu. En önde anıta konacak çelenkler, sonra bando muzika ve önde kız, arkada erkek izciler zafer anıtı önünde ihtiram durumu aldılar.

Bir sevinç ve heyecan kaynaşması içinde olan bu binlerce kişilik gençlik ve onu, bir rejim eseri halinde göğsü kabararak seyreden on binlerce halk, bir anda sustu ve minnet hisleri dolu gözler, tarihin en büyük türkünün tunç heykeline çevrildi:

Saat tam 13 olmuştu. Ankara radyosuna bağlanan Ulus meydanındaki mikrofon önüne gelen Dahiliye Vekili ve Parti genel sekreteri B. Şükrü Kaya oraya toplananların coşkun alkışları arasında diğer sütunlarımızda bulacağınız mühim nutkunu söyledi.

Nutuktan sonra izcilerin hazırol borusu çalındı ve bando mızıkaya uyan izcilerle halk bir ağızdan İstiklâl marşını okudular.

Bundan sonra iki kız bir erkek izci konuştular. Çocuklarımız, kendilerine emanet edilmiş olan mukaddes eserin büyüklüğünü kavramış olarak, onu canları ve kanlariyle koruyacaklarını, birer Atatürk çocuğu olarak da insanlık âleminin övüneceği birer temel halinde yetişmiye and ettiklerini belirttiler, gençliğin kalbinde ve kafasında, kendilerini bugüne kavuşturan Büyük Şef'e karşı duydukları minnet ve bağlılığı anlattılar.

Ve bir ağızdan şu andı içtiler:

"Ey varlığımızı yaratan sevgili Atatürk! Açtığın yolda, kurduğun ülküde gösterdiğin amaçta hiç durmadan yürüyeceğimize andiçeriz."

Öğleden sonra :

Öğleden sonra saat 14 de halk kürsüsünde, etraflarını çevreliyen kalabalığa, büyük günün mânasını anlatan değerli konuşmalar yapıldı. Türk vatandaşı, inkılâp mevzularını konuşmaktan ve dinlemekten zevk alan mütekâmil bir vatandaş tipi olarak, bu konuşulanları alâka ile dinliyordu. Halk kürsülerinin etrafında toplanan - lar arasında, yaş, meslek, seviye farkı olmaksızın herkesin toplanmış olmasını inkılâbın bütün millette mal olan bir hususiyeti olarak tesbit ettik.

Gece:

Gece, karanlık perdesini dün Ankara'nın üstüne çekemedi: Şehrin en uzak köşelerinde bile göz kamaştıran bir aydınlık vardı. Sanki ankaralılar, kalplerinde yanan ışığı, elektrik ziyası halinde maddileştirmek istemişlerdi.

Gazetemizin makineye verildiği ve sabahın çok yaklaşmış olduğu bu saatte Ankara sokaklarındaki vatandaş sevincinin yarattığı insan seli hâlâ şehrin dört tarafına akmaktadır. On beşinci yılın ilk gününü başşehirliler, uyumak ve dinlenmek gibi itiyatları kaybederek bir heyecan kaynağı halinde kutladılar.

Ankara radyosunda :

Ankara radyosu, bayram için hazırlanmış olan zengin programını,, muvaffakiyetle tatbik etti. Saat on üçte B. Şükrü Kaya'nın, hoparlörlerle şehrin her tarafından dinlenen kıymetli konuşmasından sonra radyomuz, Ulus meydanındaki gençlik törenini nakletti.

Saat on beşte cumhuriyet devrinde mahkemeler, türk ordusu, türk tarih inkılâbı, cumhuriyet maliyesi ve vergiler, demiryollar, cumhuriyet devrinde sanayi sahasında yapılan işler, cumhuriyetten evel ve sonra sıhat işleri, inhisarlarımızın iktisadî fonksiyonu, türk spor kurumu çalışmaları, ulusal ekonomi ve arttırma kurumunun çalışmaları, Emlâk bankası, türk maarif kurumunun çalışmaları, su işlerinin köy kalkınmasındaki rolü mevzulu konferanslarla cumhuriyetin bu sahalarda yaptığı büyük işler anlatılmış oldu. Konuşmaların arasında seçkin bir müzik programı vardı.

Radyomuz dün saat yirmi dörde kadar çalışmıştır.

Bugünkü proğram:

Bugünün programı şudur:

1 — Bugün Büyük Millet Meclisinde bir resmi kabul ve Hipodromda bir geçit resmi yapılacaktır. O günkü kabul ve geçit resimlerine Reisicümhur Atatürk namına Büyük Millet Meclisi Başkanı Abdülhalik Renda riyaset edecektir. Reisicümhur'un orduya hitaben olan mesajları geçit resminden evel Başvekil Celâl Bayar tarafından okunacaktır.

2 — 29.10.1938 cumartesi günü protokola dahil mülkî ve askerî erkân ile Kordiplomatik Büyük Millet Meclisinde yapılacak kabul resmine davetlidirler.

2 — 29.10.1938 cumartesi günü bütün halk Cümhuriyetin on beşinci yılını tesit için Hipodromda yapılacak geçit resmine davetlidirler. Yapılacak merasimle geçit resminde kendilerine yerler ayrılmıştır. Merasim sahasına geleceklerin nihayet (13) e kadar yerlerini almış olmaları lâzımdır. Protokola dahil zevata Hariciye Protokol umum müdürlüğünce davetiye gönderilecektir. Bunun haricinde davetiye yoktur.

4 — Büyük Millet Meclisi'ndeki kabul resmi bittikten sonra Hipodromdaki merasime başlanacaktır.

Geçit resmi aşağıdaki sıraya göre ve Tüm komutanlığınca tesbit edilecek programa tevfikan yapılacaktır:

A - İzciler, Türkkuşu mensupları..

B — Askerî kıtaat.

16 — Merasim geçişine iştirâk edecek izcilerle, Türkkuşu mensupları askerî kıtalar Tüm komutanlığının emredeceği saatte sahadaki yerlerini almış olacaklardır.

5 — Geçit resmini müteakip bütün halk dağıldıktan sonra gündüz merasimi bitmiş olacaktır.

6 — 15 yıl önce cumhuriyetin ilân edildiği saatte (29.10.1938 saat 20.30) da İstasyon'daki tepeden toplar atılacak ve top seslerini duyan yurttaşlar bu büyük günü hazırlıyanlarla onların emirleri altında canlarını, ulusları, yurtları İstiklâl ve cümhuriyet için bilerek, istiyerek feda eden şehitleri oldukları yerde bir dakika durup ihtiram vaziyeti alarak anacaklardır.

7 — Ankara radyosu bugün ve gece için Partinin tertip edeceği programı tatbik eyliyecektir.

8 — Bugün halk kürsüleri merasim geçidi yapıldığı saatler müstesna sabah saat 10 dan akşam 20 ye kadar faaliyette bulunacaklardır.

Çankaya caddesindeki döviz

15 inci yıl kutlama töreni Şükrü Kaya'nın mühim bir nutkıyle açıldı

Bu güzel nutkun tam metnini neşrediyoruz

(Başı 1.inci sayfada)

her tedbir alınmıştı. Zafer gururiyle realiteleri ve salim muhakemelerini kaybeden gafillerden insaf ve merhamet umanların zelil ricaları ve dehaletleri, ellerine, kendilerine de kabul ve imza ettirilen bir idam kararıyle mukabele görmüştü.

O gün Türk'lerin mukadderatına hâkimim diyen makam, taht ve taç sahiplerinin tek hareketi, milletin isyanını susturmak ve önlemek, tek kaygısı da mevkilerini ve tahtlarını korumak ve kurtarmaktı.

Elemi ve ıstırabı hâlâ zihinlerimizde ve vicdanlarımızda kanayan o haysiyetsiz idarenin, o feci ve acı âkıbet ve hatıranın bilhassa bu gün milletçe, yâd ve tekrarı ibret ve ders verici faydalarla doludur.

Milletin aslı ve asîl karakterine mugayir, akla, tecrübeye, bilgiye aykırı bir tefekkür tarzı, milletin iradesinin ve idaresinin dışında ve üstünde mütemadiyen millete zarar vermiş ve zararı ülkeler kaybetmekle de ödenemiş anarşik bir idare sistemi, her şeyi oluruna bırakan ve milletin faaliyetini, gelir menbalarını yabancıların kazancına terkeden kolonyal iktisadî bir rejim, hulâsa cehil, taassup ihmal, israf, tahakküm, tağallüp, şahsî ve keyfî kararlar ve icralar... İçte kudretsizlik ve anarşi dışta istikrarsızlık ve zaaf.

İşte o âkıbeti hazırlıyan medenî, içtimaî, siyasî âmiller ve sebepler.. İşte o âmilleri görenek, anane diye yaşatanların ve o günleri hazırlıyanların fırsat bulurlarsa tatbik etmek istiyecekleri rejim.. Böyle bir tefekkür tarzı böyle bir idare sistemi dünyanın her yerinde, her zaman ve derhal aynı âkıbete uğrar.

Atatürk inkılâbının neticelerini ve eserlerini ölçebilmek ve cümhuriyet rejimi hakkında sağlam bir hüküm verebilmek için o yanlış itikat ve itiyatları ve sakîm siyasetleri ve görüşleri de mülâhaza etmek şartiyle muhakememizin hareket başlangıcını o kara günlere çıkarmak icabeder.

Atatürk, asîl türk milletinin tarihin her safhasında eserlerini gösterdiği mümtaz hasletlerine dayanarak kahraman türk ordusu ile müstevliyi vatanın harimi ismetinde boğduktan sonra — hattâ vakıalarâ ve tarihe sadık kalmak için diyebilirim ki — istiklâl savaşının daha ilk zamanların - da bu millete lâyik olan rejimin esaslarını bulmuş ve kurmuştu. Bu rejimin norması milletin iradesiyle milletin kendini idare etmesidir. Bu prensibi izah ve ikmal eden diğer esaslar da türk milletinin reel görüşüne ve sağ duyusuna, asîl ve aslî karakterine uygun, akla, tecrübeye, bilgiye dayanan insanca bir tefekkür tarzı. Onun icabı olarak da milletin iradesini temsil eden bir Millet Meclisi ve onun yapacağı kanunlar, takip ve tedvir edeceği millî ve realist bir politika...

İçtimaî, ferdî, hak ve hüriyet, ahlâk, fazilet, çalışkanlık, tasarruf, medenî inzibat ve disiplin, asayiş ve adâlet ve hepsinin müeyyidesi ve zabıtası olarak ana yasanın ve türk kanunlarının hükümlerini her yerde ve herkese karşı tatbik etmek ve hâkim kılmak...

Bu rejimin 15 sene içinde yarattığını her ferdin görmesi ve anlaması için mülâhaza ve muhakeme külfetine ihtiyacı yoktur.

Bu günün Türkiye'sine ve türklerine bakmak kâfidir.

Uzak, yakın, dost, düşman, nikbin bedbin, hayırhah, bethah kim olursa olsun adam vasfını ve haysiyetini taşıyan bir ferdin hüküm vermesi için de gözünü, aklını, vicdanını kullanması yeter.

Göreceği manzara:

Haklarını ve hudutlarını her yerde ve herkese karşı muvaffakiyetle müdafaa edecek en yeni vasıtalarla, bilgilerle mücehhez, kadrosu tam, kudreti her gün artan, emre ve harekete hazır bir ordu... Adedi ve müdavimleri her gün artan, müspet ilimler yayan irfan müesseseleri... Doğumu bereketli, sıhatli ve sağlam bünyeli bir halk. Memleketin her köşesini demir ağlarla çenberliyen ve çenberlemekte olan demir yolları, kara yolları ve deniz yolları... Bozkırlara hayat verecek su ve kanal işleri, verimi, çeşidi, kantitesi, kalitesi her gün artan mahsuller ve bunları işliyen ve işletecek tezgâh, fabrika ve diğer tesisat hamleleri, hacmi her yıl artan iç ve dış ticareti, varidatı her sene artan denk bir büdce, dürüst bir maliye ve sağlam bir para. Bankalarda artırılan ve millî işlere yatırılan tasarruf yekûnları, her meselede ve hâdisede kime karşı olursa olsun kanun ve adâleti tatbik eden ve hükümleri behemehal icra edilen mahkemeler. Dostluklara bağlı, sözüne sadık, realitelere müstenit, sulh ve sükûn âmili, haysiyetli, vekarlı, sözüne ve dostluğuna güvenilir dürüst ve metin haricî bir hâkimiyet. Medenî ihtiyaçlara cevap verecek tesisatı her gün artıran kasabalar ve şehirler; geliri, refahı, irfanı daimî bir kalkınma ve hareket mevzuu olan türk köylüsü. Medenî içtimaî hak ve hüriyetlerine sahip, vatanını, milletini, cumhuriyeti seven şuûrlu ve fedakâr, âtisinden emin bir millet. Hudutları mahfuz, toprakları çalışılan ve işlenen şen ve huzurlu bir vatan. Bunların hepsinin fevkinde rejimin dayandığı esasları kuran ve koruyan millet iradesinin mümessili ve idaresinin mesul ve murakibi Türkiye Büyük Millet Meclisi...

Yurttaşlar;

Medeniyet cihanına bu âzîm vakıayı ve bu manzarayı veren rejim, Atatürk inkılâbıdır. Dün ve bu gün yapılan ve yapılmakta olan işler türk inkılâbının yüksek idealli hedefine varmak ve türk milletini medenî camia arasında mümtaz bir heyet haline getirmek için atılmış temellerdir.

Biz bu inkılâbı, bu rejimi yalnız türk milletinin istiklâli, refahı, ve menfaatı için değil, aynı zamanda medeniyetin ve cihan sulhunun ilerlemesi ve korunması için Atatürk'ün emrinde ve izinde tutmıya, yükseltmiye, yürütmiye borçluyuz. Bütün bu hakikatlere rağmen dışardan bizi yanlış görenler, hakkımızda yanlış hükümler vererek bize şu veya bu siyasetin gayretini gütmek istiyenler ve bize bilmediğimiz maksatları isnat ve izafe edenler bulunabilir ve belki içerde de sakat görüşlü, yanlış muhakemeli vatandaşlar bulunabilir. Dışarda ve içerde bunların adetlerinin az ve tesirlerinin hiç olduğunu bilirim. Fakat, vazife icabı olarak asıl bildiğim şey, yapılan sinsi tahrik ve iğfal ne olursa olsun Atatürk'ün emrinde ve izinde türk milletinin sağa sola sapmadan dosdoğru yürüyeceğidir.

Türk gençleri;

Her sene sizden binlercesi mesleklerinde tahsillerini ve stajlarını bitirerek memleket mesul ve müdür safları arasında vazife almaktadır.

Bütün cihana bir hakikat olarak arzedeyim ki, sizler iltihak ettikçe milliyetçi ve inkılâpçı saflar sıklaşmakta ve kuvetleşmektedir. Atatürk'ün emanetini elinize aldığınız gün Türkiye ve türkler cihanın seveceği, hürmet ve gıpta edeceği müstesna bir mevcudiyet olacaktır.

Büyük Atatürk, dördüncü büyük kurultayda iki rejimi şöyle hulâsa buyurmuşlardı:

Bu bayramı açarken ve kutlarken vatandaşlara bu vecizeyi tekrar etmek isterim:

"Uçurum kenarında yıkık bir ülke, türlü düşmanlarla kanlı boğuşmalar. Yıllarca süren savaş... Ondan sonra içerde ve dışarda saygı ile tanılan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet ve bunları başarmak için arasız devrimler....

İşte Türk genel devriminin bir kısa diyemi."

Var ol Atatürk sana sonsuz bağlılık ve minnet!"

Nutuk sürekli alkışlarla karşılanmıştır.

Geçit resmi

Bundan sonra törene iştirâk eden izciler ve mektepliler, Dahiliye Vekilimiz ve Parti Genel Sekreteri B. Şükrü Kaya'nın önünde çok muntazam adımlarla bir geçit resmi yaptılar. Bu geçit resmi saat ikiye kadar devam etti. Geçit resmi bittikten sonra binlerce halk B. Şükrü Kaya'yı uzun uzun alkışladı.

Radyonun açılış töreninde bulunanlar

Başvekilimizle beraber vekillerimiz Ankara garında bir hasbihal yaptılar

Radyo istasyonu dün güzel bir törenle açıldı

Nafıa Vekilimiz B. Ali Çetinkaya radyo'da ilk nutkunu verdi

(Başı 1. inci sayfada)

rihinde radyoyu icat eden Markoni'nin İngiltere'de bizzat kurduğu bir firma olup ingiliz fen ve sanatının müterakki ve mükemmel bir nümunesi olan bu güzel müesseseyi vücuda getirmekte ve mukavele hükümlerini ifa etmekte gösterdiği dikkat ve itinanın mucibi memnuniyet olduğunu beyan ederek kendilerine teşekkür ederim.

Müessesenin vücuda getirilmesini ve filen idaresini taallûku itibariyle uhdesine alan Posta Telgraf ve Telefon umum müdürlüğünün fen ve idare adamlarının ve yüksek memurlarının fennî murakabe ve idare sahasında gösterdikleri dikkat ve ihtimamdan dolayı yüksek huzurunuzda onlara da alenen teşekkür eder ve kendilerine işletilmesini bir emanet gibi tevdi edeceğimiz bu güzel müesseseyi halkın ve memleketin arzusuna muvafık ve memnuniyetini calip bir surette idare etmeğe çalışacaklarını ümit ve kanaatini teyit eylerim. Elektrik kudretinin en faydalı ve mühim tatbikatından olan bu radyo tesisatımızın bundan böyle varlığımızı halkımızın ittilâına daha kolaylıkla eriştirmeğe muvaffak olacağ gibi her sahada olan terakki ve inkişafımızın derecesini de geniş mikyasta müterakki milletlerin ilim ve ittilâına ulaştırmağa da en iyi bir vasıta olacaktır.

Sözüme son verirken her hususta ve her işte daima kendilerinin yüksek irşad ve iradelerinden feyiz ve kuvet aldığımız Atatürk'e sıhat ve âfiyetler diler, cümlenizi saygı ile selâmlarım.

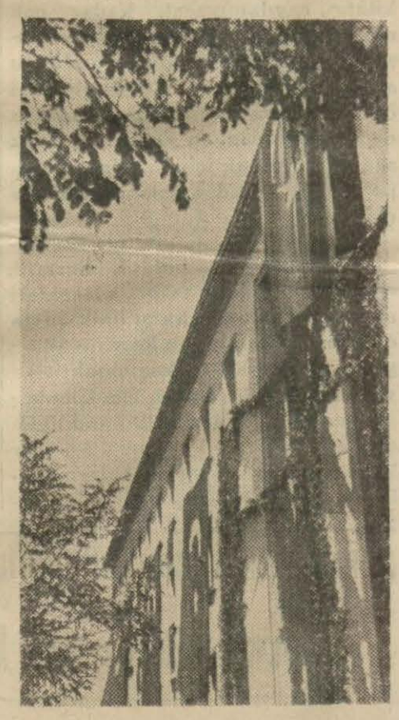

Radyo binası defne dallariyle süslenmişti

Bayram dolayısiyle şehrin her tarafında dövizler asılmıştı

Cümhuriyet doğarken

ATATÜRK SEYAHATTE

DAİMA DAHA KUVETLİ DAİMA DAHA REFAHLI HÜR VE MÜSTAKİL BİR "TÜRKİYE,, KURULUYOR

Bugün on beşinci yıldönümünü kutladığımız cumhuriyet, ilk önce, Atatürk'ün zihninde doğmuştur.

Cumhuriyet fikrinin tekâmülünü, Mondros mütarekesinden itibaren, Atatürk'ün hayatını adım adım takibederek müşahade ve mütalea etmek lâzımdır.

Mütarekede

Mustafa Kemal harpsonu İstanbul'undadır.

Ne yapacağız?

Soruyor, araştırıyor, kendilerinde vatan duyguları umduğu adamlarla müşavere ediyor:

— Elimiz kolumuz bağlı, duracak mıyız?

Hakikî vatanperverlerin ümitleri yalnız ondadır. Ve onun ümidi de yalnız Anadolu'dadır. Kendisi Anadolu'ya geçmek istiyor. Tertiplerini alıyor. Babıâli de onu İstanbul'dan uzaklaştırmak istiyor. Büyük vatanperverle korkaklar bir noktada buluşmuşlardır: Anadolu'ya gitmek, Anadolu'ya sürmek...

Mustafa Kemal Paşa, yunanlıların İzmir'i işgal ettikleri 15 mayıs 1919 günü, İstanbul'dan Samsun'a hareket ediyor. İşte iki hareket: Türkiye'yi boğmağa savaşanlarla onu kurtarmağa niyet edenin aynı günde işe başlamaları...

19 mayıs 1919 da Samsun'a çıkan Mustafa Kemal Paşa'nın memleketi ne halde gördüğünü Nutk'un birinci sayfasında okuyunuz.

Ya İstiklâl, ya ölüm

Bu vaziyette, memleketi kurtarmak için üç yol tasavvur ediliyordu:

— İngiliz himayesini istemek,

— Amerika mandasını istemek,

— Mahallî hâlâs çarelerine baş vurarak osmanlı devletinden ayrılmamak, yahut osmanlı devletinden ayrılarak kendilerini kurtarmak.

Mustafa Kemal Paşa'nın kararı büsbütün başkadır:

"Bu vaziyet karşısında bir tek karar vardı. O da Hakimiyeti Milliyeyye müstenit, bilâ kaydü şart müstakil yeni bir Türk devleti tesis etmek!"

"Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu esas ancak istiklâli tamme malikiyetle temin olunabilir. Ne kadar zengin ve müreffeh olursa olsun istiklâlinden mahrum bir millet, beşeriyeti mütemeddine muvacehesinde uşak olmak mevkiinden yüksek bir muameleye kesbi liyakat edemez.."

"Binaenaleyh, ya istiklâl, ya ölüm!"

"İşte hâlası hakikî istiyenlerin parolası bu olacaktı."

"Bir an için bu kararın tatbikatında ademi muvaffakiyete duçar olunacağını farzedelim! Ne olacaktı? Esaret!"

"Peki efendim. Diğer kararlara mutavaat halinde netice bunun aynı değil mi idi?"

İstiklâl mücadelesi başlıyor

Bu esasa dayanarak o hedefe varmak istiyen Mustafa Kemal Paşa, millî teşkilât kurmak kariyle 10 temmuzda Erzurum ve Sivas kongrelerinin akdi için bütün Anadolu'ya bir tamim yaptı:

1 — Vatanın tamamiyeti, milletin istiklâli tehlikededir.

2 — Merkezî hükümet üstüne aldığı mesuliyet icabını ifa edememektedir. Bu hal milletimizin hiçe sayılması neticesine varıyor.

3 — Milletin istiklâlini gene milletin azmi ve kararı kurtaracaktır.

4 — Vaziyete çare bulmak, milletin hak istiyen sesini cihana işittirmek için her türlü tesir ve murakabeden âzade bir millî heyetin vücudu elzemdir.

5 — Anadolu'nun her suretle emin yeri olan Sivas'ta millî bir kongrenin toplanması tekarrur etmiştir.

6 — Bunun için tekmil vilâyetlerin her livasından milletin itimadına mazhar üç murahhasın mümkün olan süratle yetişmek üzere hemen yola çıkarılması icap eder.

7 — Her ihtimale karşı keyfiyetin millî bir sır halinde tutulması ve murahhasların lüzum görülen mahallerden seyahatlerinin mütenekkiren icrası lâzımdır.

8 — Şark vilâyetleri namına 10 temmuzda Erzurum'da bir kongre toplanacaktır. Bu tarihe kadar diğer vilâyetler murahhasları da Sivas'a vasıl olabilirlerse Erzurum kongresinin âzası da Sivas umumî içtimaına dahil olmak üzere hareket eder.

Mustafa Kemal Paşa'nın bu davetine bütün memleket icabet ediyor, bu suretle artık İstanbul Anadolu'ya tâbi oluyor ve millet Mustafa Kemal'in etrafında toplanıyordu.

Bu tamimi Amasya'dan gönderen Mustafa Kemal Erzurum'a hareket etti, ve her yerde halkın büyük saygı ve bağlılık eserlerini görerek 3 temmuz 1919 da Erzurum'a geldi.

Mustafa Kemal'in böylece üzerine almakta olduğu vatan vazifesini üçüncü ordu müfettişi olarak yapması imkânsızdı. Esasen İstanbul da telâşa düşmüş "gel" diyor, padişah ise "tebdili hava al, Anadolu'da bir yerde otur, bir işe karışma" diye söze başladıktan sonra, harbiye nezareti de padişah da "Gelmelisin!" emrini vermek istiyorlardı.

Mustafa Kemal ise "Gelmem!" cevabında israr ediyordu. Nihayet 8/9 temmuz gecesi sarayla açılan bir telgraf başı muhaberesinden sonra İstanbul onun resmî memuriyetine hitam verdi ve kendisi de aynı gece saat 22.30 da harbiye nezaretine ve 23 de padişaha memuriyetinden ve askerlikten istifa ettiğini bildirerek milletin başına geçti.

Erzurum kongresi

Erzurum kongresi 23 temmuzda toplandı ve Mustafa Kemal'i reisliğe seçti. On dört gün devam eden kongrenin verdiği kararlar, reisinin fikirlerini şöyle telhis ediyordu:

1 — Millî hudut dahilinde vatan bir küldür. Onun muhtelif kısımları biribirinden ayrılamaz.

2 — Her türlü ecnebi işgali ve müdahalesine karşı ve osmanlı hükümetinin inhilâli halinde millet müttehiden müdafaa ve mukavemet edecektir.

3 — Vatanın ve istiklâlin muhafaza ve teminine merkezî hükümet muktedir olamadığı takdirde maksadın temini için muvakkat bir hükümet teşekkül edecektir. Bu hükümet heyeti millî kongrece intihap olunacaktır. Kongre münakit değilse bu intihabı heyeti temsiliye yapacaktır.

4 — Kuvayı milliyeli âmil ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

5 — Hıristiyan unsurlara siyasî hâkimiyetimizi ve içtimaî muvazenemizi ihlâl edici imtiyazlar verilemez.

6 — Manda ve himaye kabul olunamaz.

7 — Millî meclisin derhal içtimaını ve hükümet icraatının meclisin murakebesine konulmasını temin için çalışılacaktır.

Erzurum kongresi bir temsil heyeti seçti. Heyetin başında Mustafa Kemal Paşa vardı. 4 eylül 1919 da Sivas kongresi açıldı.

Sivas kongresinin açılmasından evel ve toplandığı sırada akamete uğratılması için yapılan melânetlerin haddi ve hesabı yoktur. Harput valisi Ali Galip, İstanbul hükümetince, Sivas'ta Mustafa Kemal Paşa'ya baskın yapılarak arkadaşlariyle birlikte tutulup İstanbul'a gönderilmeğe memur edildi. Bunu haber alan Anadolu büyük bir asabiyet gösterdi ve Ali Galip ancak kaçarak canını kurtarabildi. İstanbul hükümeti, hakikî vaziyetten hâlâ habersiz, millî iradeye karşı koymağa çabalıyordu. Anadolu İstanbul'la resmî ve hattâ hususî muhabereyi kesti. Ve İstanbul iki boğaz arasında kapanıp kaldı. Bunun neticesi de o zaman iş başında bulunan Damat Ferit kabinesinin çekilmesi oldu. Bunu istiyen, millet namına hareket etmekte olan Mustafa Kemal Paşa idi. O, intihabatın yapılıp meclisi mebusanın toplanmasını istiyordu. Seçim yapıldı ve Mustafa Kemal paşa Erzurum mebusu oldu. Fakat, İstanbul'da toplanan meclise iştirâk etmiyerek demir yolları üzerinde bir tarassut noktası gibi seçtiği Ankara'ya gelip burada kaldı.

Meclisi mebusan, damat Ferid'i tekrar kabine kurmağa memur etmek istiyen sarayla işgal kuvetleri arasındaki anlaşma üzerine basıldı, mebuslardan bir çoğu Malta'ya sürülerek dağıtıldıktan sonra İstanbul şehri de yabancılarca filî ve resmî surette işgal altına alındı. (16 mart 1920)

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anadolu'nun İstanbul'dan bekliyebileceği hiç bir şey kalmamıştı. İstanbul hükümeti ve padişah yabancıların esiri ve zaten Anadolu'nun düşmanı idi. Mustafa Kemal artık millî bir hükümet kurmanın zamanı gelmiş olduğunu tayin ederek Ankara'da bir Millet Meclisi toplamağa karar verdi. İcap eden tebliğleri yaptı. Seçim kısa bir müddette bitip "Türkiye Büyük Millet Meclisi" 23 nisan 1920 tarihinde Ankara'da açıldı.

İlk iş olarak meclis, riyasetine Mustafa Kemal Paşa'yı getirdi ve 2 mayıs kanunu ile de 11 kişilik bir "İcra Vekilleri heyeti" kurdu. *Türkiye cumhuriyetinin temelleri atılmıştı.*

Düşmanlar yeni hükümeti muvaffakiyetsizliğe uğratmak için ellerinden her geleni yaptılar. Şarkta ermeniler, cenupta fransızlar, garpte yunan ordusu, İstanbul kapıları önünde hilâfet ordusu, Düzce, Konya, Anzavur isyanları, çerkes Etem'in ihaneti ve daha bin bir entrika arasında yeni devlet Mustafa Kemal Paşa'nın eli ile yavaş yavaş teşekkül ediyor, yeni türk orduları kuruluyor, muhtelif cephelerde zaferler kazanılıyordu. Birinci ve ikinci İnönü muharebeleri zaferle neticelendi. Londra konferansı akamete uğrarken yunanlılar üçüncü taarruza kalktılar ve Sakarya önlerine geldiler. O zaman, (5 ağustos 1921) türk orduları baş kumandanlığına seçilen Büyük Millet Meclisi Reisi: "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kaniyle sulanmadıkça terkolunmaz. Onun için küçük büyük her cüzütam bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat küçük büyük her cüzütam ilk durabildiği noktada tekrar düşmana karşı cephe teşkil ederek muharebeye devam eder. Yanındaki cüzütamın çekilmeğe mecbur olduğunu gören cüzütamlar ona tâbi olamaz. Bulunduğu mevzide nihayete kadar sebat ve mukavemete mecburdur" kaidelerine istinat eden yep yeni bir tabiye kaidesi koydu.

Sakarya muharebesi

Sakarya muharebesi 22 gün ve 22 gece fasılasız devam ederek 13 eylülde Mustafa Kemal'in galebesi ile neticelendi. Büyük Millet Meclisi baş kumandana *Gazi* ünvanını ve *müşir* rütbesini tevcih etti.

Gazi Baş kumandan Ankara'ya döndü. Fransa ve sovyet Rusya ile muahedeler akdettikten sonra müstevlileri hudutlarımız dışına atacak hareketleri hazırlamağa başladı. Bu esnada, tabiîdir ki, millî devleti zâfa düşürmek tedbirlerini almaktan geri durmıyan çeşit çeşit düşmanlarla açık ve gizli cephelerde savaş devam ediyor ve *Gazi* bütün oyunları boşa çıkarmanın çarelerini buluyordu.

1922 senesi temmuzu olmuştu. Gazi Mustafa Kemal, mütecaviz orduları denize dökeceği günü tespit ediyordu Konya'ya gelmiş olan general Tavsend'i görmek bahanesiyle Ankara'dan hareket ederek 23 temmuz akşamı garp cephesi karargâhının bulunduğu Akşehir'e gidiyor ve orada genel kurmay başkaniyle görüşerek 15 ağustosa kadar bütün taarruz hazırlıklarının yapılmasını kararlaştırıyor. Ankara'ya dönüyor. Burada fikirleri taarruza hazırlayıp Çankaya'da bir çay ziyafeti verdiğini gazetelerle ilân ettirdikten sonra yalnız bir kaç arkadaşına haber vererek Akşehir'e gidiyor. 24 ağustosta karargâhı Akşehir'den Şuhud kasabasına ve 25 ağustos sabahı da Kocatepe'nin cenubu garbisindeki çadırlı ordugâha naklettiriyor. 26 ağustos sabahı saat 5.30 da büyük taarruz başlıyor. 30 ağustosa kadar devam eden muharebeler neticesinde Aslıhanlar civarında düşman kuvetlerini ihata ediyor, ve 30 ağustosta (Başkumandan muharebesi) bu kuvetleri imha ve esir ediyor. Düşman başkumandanı vazifesini gören general Trikupis dahi esirler arasında bulunuyor.

Gazi, beş günde katî neticeyi almış, İzmir yolunu açmıştır: *Ordular, hedefiniz Akdeniz'dir.*

Vatan kurtulmuştur.

Mudanya mütarekesini Lozan muahedesi takip ediyor.

Lozan

Mondros mütarekesinden sonra Türkiye'ye dört sulh teklifi yapılmıştı.

Sevr
Mart 1921 teklifi
Mart 1922 teklifi
Lozan

Sevr'i ve diğer teklifleri biliyoruz. Fakat, Lozan'ı tetkik edelim:

Hudutlarımız: Rumeli'de, Karaağaç da bizde olmak üzere Meriç hattı.

Suriye'de: 20 birinci teşrin 1921 Ankara itilâfnamesi hududu.

Irak'ta: Halli tehir edilmiş, bilâhare ingilizlerle bugünkü hudut tespit olunmuştur.

Şark'ta Kars ve Ardahan ilâve edilmek suretiyle 1914 hududu.

Boğazlar: Gayrı askerî mıntaka (Son Mntrö mukavelesiyle boğazların tahkimi hakkı istihsal edilmiştir.)

Kürdistan: Bahse koydurulmamıştır.

İktisadî nüfuz mıntakaları: Bahse mevzu olmamıştır.

İstanbul: Bahis mevzuu olmamıştır.

Tâbiiyet: Bahis yok.

Kapitülâsyonlar: Kâmilen kaldırılmıştır.

Akalliyetler: Millî misakımızla kabul etmiş olduğumuz ve yalnız hıristiyanlara mahsus olmak üzere cihan harbından sonra akdolunan bütün beynelmilel muahedelerdeki hükümler.

Askerlik: Boğazların gayrı askerî mıntakalarında dahi 12.000 asker bulundurmak hakkı. Ve bu mıntakalarda dahi yabancı kontrolü yok.

Ceza: Bahis yok.

Malî hükümler: Tam istiklâl.

İktisadî hükümler: Kapitülâsyonların her nevi tamamiyle ve ebedî olarak lâğvolunmuştur.

19 mayıs 1919 Atatürk'ün Samsun'a çıktığı tarih

(Sonu 8. inci sayfada)

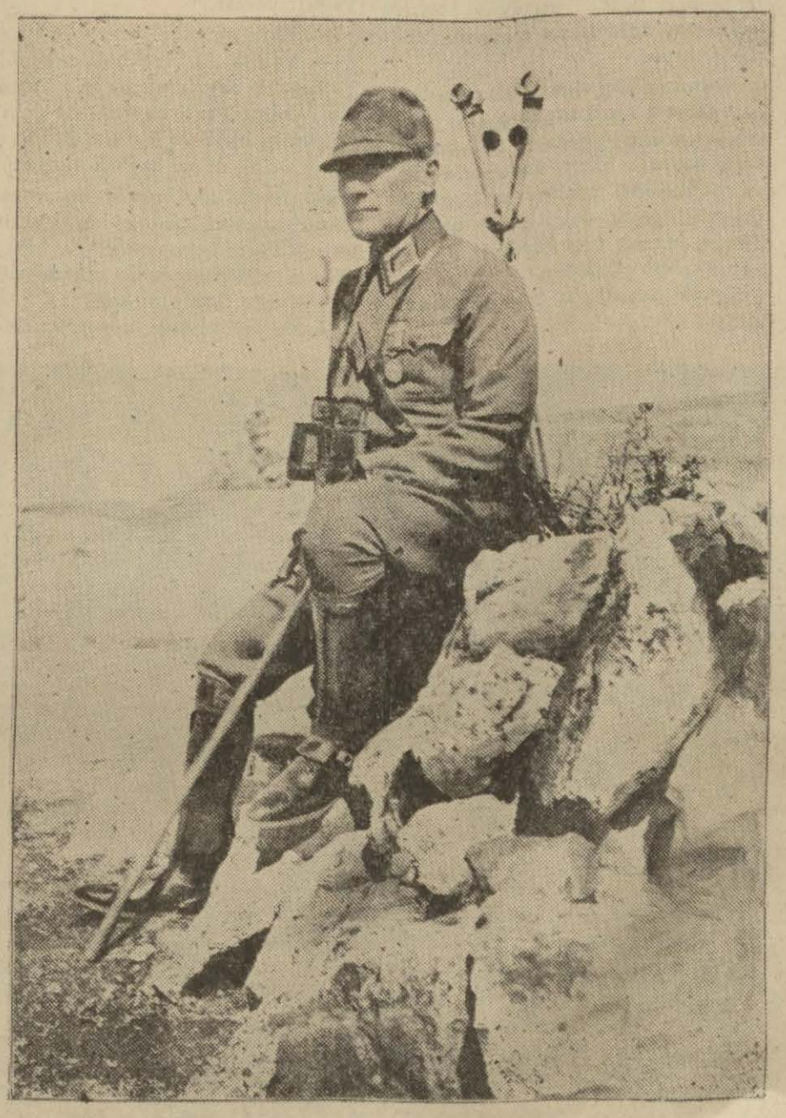

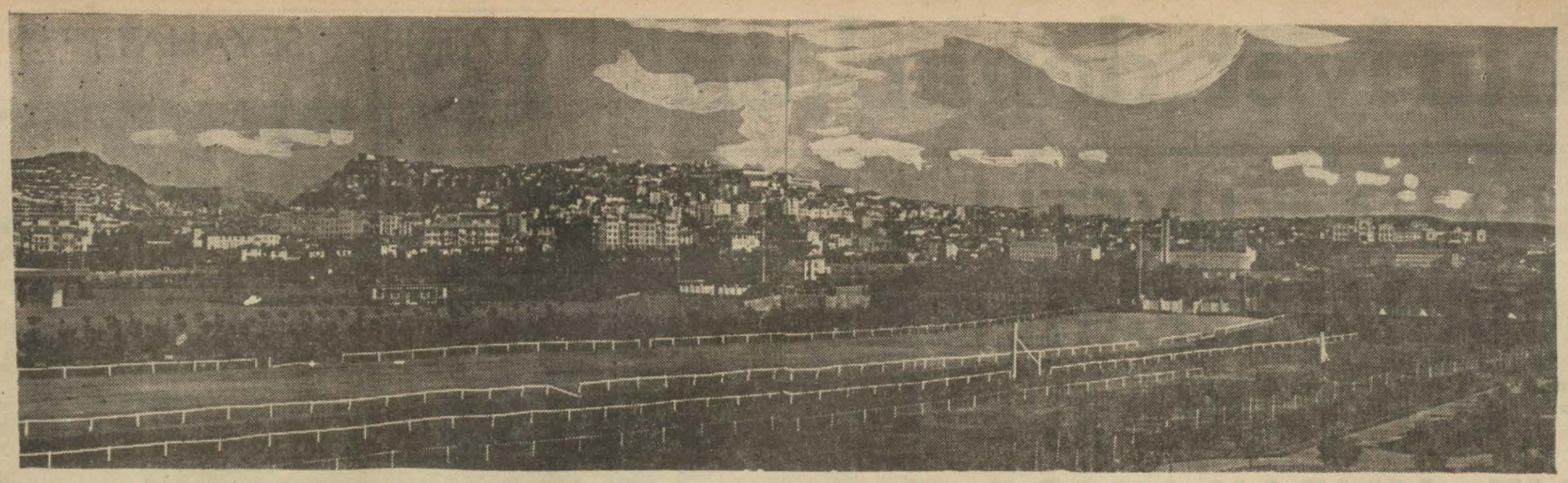

ŞEHİR MEKTUPLARI

Ankara nasıl bayram yapıyor?

Bayrak Bayrak Bayrak her taraf bayrak içinde

Ankara en büyük sevinç günündedir

Ankara küçültülmüş türkiyedir. Taşı, toprağı ve nüfusiyle; sevinci, üzüntüsü ve acısiyle bütün bir memleket bir belde içinde şahıslanmış ve canlanmış gibidir.

Ankara adlı cümhuriyet şehrinin toprağında geniş vatan ovalarının kokusundan bir nefha, taşında hudut boylarındaki yalçın kayaların asîl salabeti vardır. Türkiye'nin kalbi Ankara dinlenerek duyulur. Ankara bir ordu, Ankara bir mektep, Ankara bir kartal yuvasıdır. Zaman olur, yurdun hassasiyeti hükümet merkezinin sarp siluetinde dile gelir; gün olur memleketin gönlünü burkan bir endişe Ankara'nın alın kırışığında her yerden daha vazıh ve daha keskin çizgilerle okunur ve gene zaman olur Ankara millî sevincin en coşkununu ve heyecanlısını duyar.

Millî Mücadele günlerinin hükümet merkezi fedakâr ve kanaatkârdı. Bundan 15 sene evel bir akşam saatinde dalga dalga, akisler yaparak bu geniş ovaya yayılan yüz bir parça topun mânası ve vakur sesleri dünyaya gözlerini yeni açan bir çocuğun çıkardığı ilk sayha oldu.

O günkü çocuk bugün tam on beş yaşında, şen, gürbüz ve olgun bir delikanlıdır artık.. Onun her yaş gününde bütün yurd yerinden oynar, bayram, şenlik yapar. Fakat en büyük bayramı Ankaralılar görür, en derin sevinci onlar duyar ve bugünün bütün heyecanını onlar herkesten daha çok tadarlar. Bu, böyledir.

Ve bunun içindir ki hükümet merkezi aylardanberi bugün için hazırlanıyordu. On beşinci yıl cümhuriyet tarihinde aşârî bir duraktır. Uğranıp geçilecek... Yirmi beşinci yıl, ellinci, yüzüncü yıllar hep birer merhale olacaklar... Ankara bütün bunları görecek...

Cümhuriyet bizim malımız; onun için sevinci umumî ve taşkındır. Yalnız Ankara için bir hususiyet kabul etmek lâzım; ve onun için Ankara'nın uzun süren bayram

Yazan:
Kemal Zeki GENCOSMAN

hazırlığını anlatırken başka bir heyecana kapılmamak elden gelmiyor.

Bayrak, bayrak, bayrak... Bu millî sembol bayram gününün çiçeğidir: Semanın iki ışıklı varlığı, asîl bir rengin üstünde buluşunca adı "Türk bayrağı" olur. Ve Sümerbank'ın bir fabrikası aylardanberi geceli gündüzlü türk bayrağını dokumakla meşgul.. Yetiştiremiyor.

Kanunun ölçüsüne göre yapılan bayrakların nasıl kapışıldığını gördükten sonra bir daha anladık ki türk bayrağı bizim duyupta ifade edemediğimiz bütün mefhumları iki rengi ve iki şekli içinde birleştirmiş, bizzat, varlığımızın en mânalı ifadesi olmuştur.

Sokak başlarında bayrak satıcıları:

— Yetiştiremiyoruz, diyorlar.

Ve Yerli Mallar pazarının müdürü anlatıyor:

— Feshane haftalardanberi çalışıyor. Son bir ay içinde yalnız Ankara'da yaptığımız bayrak satışının 50.000 lirayı bulduğunu söylersem halkın alâkası hakkında bir fikir vermiş olmaz mıyım?

— Ya taşradakiler?

Müdür cevap veriyor:

— Sipariş veriyorlar. Saat 7 den 11 e kadar Yerli Mallar pazarının memurları taşra siparişlerinin ambalajlarını yapmakla başa çıkamıyorlar. Resmî ve hususî müesseseler ve halk mütemadiyen bayrak istiyor, mektupla, telgrafla sipariş yağdırıyorlar.

Ve ilâve ediyor:

— Yalnız Ankara halkının aldığı bayrak sayısı yirmi beş bindir. Bu rakama Parti bayrağı da dahil.. Düşünün bir defa halkın elinde de zaten on binlerce bayrak vardır.

Bu mevzu üzerinde konuşuyoruz. Pazar mütemadiyen müşteri akınına uğruyor. Soruyoruz:

— Arefe günlerinde umumiyetle alış verişte fark oldu mu?

— Ne diyorsunuz, diyor, ve salonu gösteriyor. Cevabımızı almış oluyoruz.

Bu hal yalnız şu veya bu mağaza için değildir. Dikkat etti iseniz bayram hazırlığının çok daha umumî şekilde günlerdenberi Ankara halkını meşgul ettiğini mutlaka farketmişsinizdir. Caddelerin kalabalıklığı, alışverişin muayyen mallar üzerinde artışı bunu gösteriyor.

Güzel ve mânalı bir hâdise karşısındayız.

29 teşrinievel halk heyecanının sema kadar muhteşem bir pertevsizle Ankara'nın üzerine ve içine tekâsüf ettiği gündür. Herkes bu bayrama, lâyık olan bir ehemmiyetle süsleniyor, kalpler cümhuriyet sevgisiyle, binalar bayraklarla ve insanlar ellerinden geldiği kadar süsleniyorlar !

Şu malûmat sahihtir: Cümhuriyet bayramına takaddüm eden hafta içinde Ankara piyasasında şapka, elbise ve ayakkabı satışlarındaki artış nisbeti % 50 dir.

Cümhuriyet bayramı günlerinde Ankara mahşeri andırıyor. Hükümet merkezinin sevincini görmek, o sevince katışmak için yurdun çok uzak köşelerinden misafirler gelir. Bayrama iştirâk için gene memleketin muhtelif mekteplerinden gelen izciler, denizcilerle şehrin nüfusu bir hayli kabarır. Otellerde yer bulunmaz; Bir çokları için hususî misafirhaneler kurulur; Ankara'da tanıdığı olanlar, bu tanıdıklığı en çok cümhuriyet bayramlarında hatırlarlar.

Çocuklar... Zaten bayram denince akla ilk gelen çocuk değil midir? Onlar günlerden beri 29 birinciteşrin sabahı için hazırlanmıyorlar mı? Mektepler müsamereler tertip ediyor, kız ve erkek çocuklar geçit resminde bilgili ve zinde bir neslin kuvetli örneğini vermek için günlerdenberi evlerine yorgun argın dönüyorlar.

Beri yanda cümhuriyet türkiyesinin sağlam bekçileri, bütün kudret ve ihtişamiyle görünmek için bugüne hazırlandı. Ayrıca aralarında eğlenceler tertip ettiler.

Cümhuriyet bayramı, aynı zamanda ordu bayramıdır.

Yeni Ankara radyosu hususî bir program yaptı. Büyük emek ve fedâkârlıklarla vücude getirilen büyük bir eser, yeni telsiz istasyonu, bugünden sonra bilâ inkita rejimin hizmetine giriyor.

Ve.... Halk kürsüleri. Müracaat gününün ilk saatlerindenberi baş vuran vatandaşların sayısı tahminleri çok geride bırakmıştır. Konuşmak istiyorlar. Duyduklarını duyurmak, gördüklerini anlatmak ve bildiklerini öğretmek için...

Şu his umumî ve samimîdir: Cümhuriyet türkiyesi, kuvetli ve mamûr türkiyedir. Biz, dünyaya sulh dersi veriyoruz. Çalışmanın örneği oluyoruz. Ve bunu bizden evel başkaları görüyor, yazıyor ve söylüyorlar.

Ankara mamûr türkiyenin de başlı başına bir örneği sayılmak lâzımdır. On beş yıl içinde yapılanlar, dışarıdakileri bir yana bırakın içinde yaşıyanların havsalasını tazyik ediyor. Hangi cümhuriyet bayramı günü geçti de hükümet merkezinde birkaç büyük eserin kordelâsı kesilmedi ?

Bugün bütün yurtda açılan veya temeli atılan müesseselerin sayısı yüzleri aşıyor. Dünyanın hiç bir yerinde bayramlar, bizim cümhuriyet bayramımız kadar hayırlı ve velût değildir.

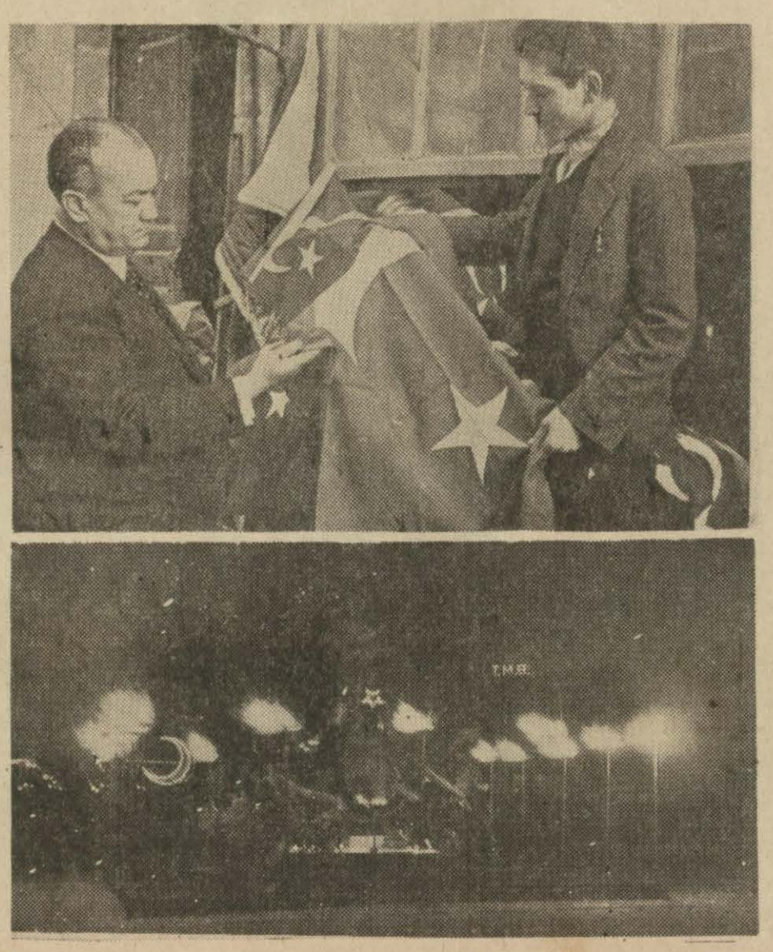

Cümhuriyet doğarken

(Başı 7. nci sayfada)

24 temmuz 1923 Lozan muahedesinin imzalandığı tarih.

Atatürk'ün dört sene iki ay ve beş günlük mücadelesi yep yeni bir türk vatanı kurmuştur.

Türkiye Cümhuriyeti

Büyük zaferden sonra Vahdettin kaçmış, ertesi gün Büyük Millet Meclisi'nce azledilmiş, yerine halife olarak Abdülmecit getirilmişti. O da gidecekti, fakat zamanında...

Lozan'da müzakereler cereyan ederken Büyük Millet Meclisi kendi kendisini feshetmiş, yeni seçim yapılmıştı. Bu yeni meclis, 13 ağustos 1923 de Lozan muahedesini tasdik, ve yeni türk devleti merkezinin de Ankara şehri olduğuna 13 ilk teşrin 1923 de ilân etti. Fakat, yeni türk devletinin adı Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti idi. Bu isim ise yeni devletin hüviyetini ifade edemiyordu. Halbuki, millî iradeyi nefsinde cemetmiş olan böyle bir hükümet millî hâkimiyet esasına müstenit halk hükümeti idi. Cumhuriyetti.

Ankara, yeni Türkiye'nin idare makarrı ilân edildikten bir müddet sonra o zamanki Vekiller Heyeti hakkında mecliste bir takım tenkitler baş gösterdi. Hattâ, Meclisi kendi maksatlarına imale için çal şan gizli bir hizip belirdi. Ve bu hizip partinin bir içtimaında münhal bulunan meclis ikinci reisliğine Rauf beyin ve dahiliye vekâletine Sabit beyin meclisce intihabını karar altına aldı.

Atatürk nutkun bu hâdiselerden bahseden kısmında diyorlar ki: "Ben, mecliste hafi ve muhalif bir hizip keşfettikten ve hükümet heyetinin intizamı mesaisinin her gün, esassız bir takım sebeplerle intizamsızlığa duçar edilmekte olduğuna kanaat getirdikten sonra, *tatbiki için münasip zaman intizarında bulunduğum bir fikrin tatbiki anının geldiğine hükmettim.*"

Atatürk o gün ve ertesi günü Çankaya'da nezdinde toplanmakta olan Vekiller Heyeti'nin istifası zamanı geldiğini söylemiş ve meclisce yeni Vekiller Heyeti intihabında o zamanki heyete dahil bulunan vtkillerden tekrar intihap edilen olursa onlar bu intihaptan sonra da istifa ederek yeni Vekiller Heyetine dahil olmıyacakları esasını kabul ettirmiştir.

Vekiller Heyeti bu suretle istifa ettikten sonra herkes, grup grup resmî ve hususî surette toplanarak yeni Vekiller Heyetine kendince âza seçmeğe başlamıştır. Bu hâdiseler 27 ve 28 birinci teşrin günü cereyan etmektedir. 28 günü, parti umumî reisi sıfatiyle parti idare heyeti içtimaına davet edilerek partice tanzim edilmiş olan liste hakkında reyi alınmak istenen Atatürk, listeyi gördükten sonra bu listeye dahil bulunanların da ayrı ayrı fikirlerinin sorulmasını tavsiye etmiştir. Hariciye vekâletine namzet gösterilen Yusuf Kemal beyin ve iktısat vekâletine namzet gösterilen Celâl beyin bu vazifeleri kabul etmedikleri ve parti idare heyetinin dahi katî bir liste yapamadığı görülmüştür. Artık gece olmuştu. Atatürk o gece yemeğe bazı arkadaşlarını davet etmiş ler ve yemekte *"Yarın cumhuriyeti ilân edeceğiz"* demişlerdir. Ve hepsi bu fikri tasvip etmişlerdir. O gece diğer misafirler erkence gittikten sonra Atatürk İsmet İnönü ile yalnız kalmışlardır. Teşkilâtı esasiye kanununun bazı maddeleri "Devletin cumhuriyet olduğuna göre" tadil edilmiştir. Ertesi gün (29 birinci teşrin 1923) Halk fırkası grupu toplanmıştır.

Bu toplantıda söz alan hatipler kuvetli bir hükümet kurmak hususunda beyanatta bulunmuşlar ve nihayet Atatürk'ü meselenin halline tevkil etmişlerdir.

Atatürk kürsüye çıkar çıkmaz meselenin halli için bir saatlin bir mühlet istemiştir. Bu bir saat zarfında da Atatürk icap eden zatları odasına davet ederek bir gece evel hazırlanan müsveddeleri gösterek kendileriyle fikir teatisinde bulunmuşlardır.

Saat on üç buçukta tekrar toplanan Parti grpunda cumhuriyetin ilânı hususundaki teklif kabul olunduktan sonra saat on sekizde meclis içtima edip kanunu esası encümeni de teşkilâtı esasiyede icrası teklif edilen maddeleri görüşüp mazbatasını yaptıktan sonra yeni kanun bir çok hatiplerin "Yaşasın Cumhuriyet!" sadalariyle alkışlanan hitabeleriyle kabul edildi.

Bunu müteakip Ankara Mebusu Atatürk Türkiye Cumhuriyeti Reisliğine ittifakla seçildi.

Yaşasın Cumhuriyet!

Sigarada Yenilik...

İZMİR

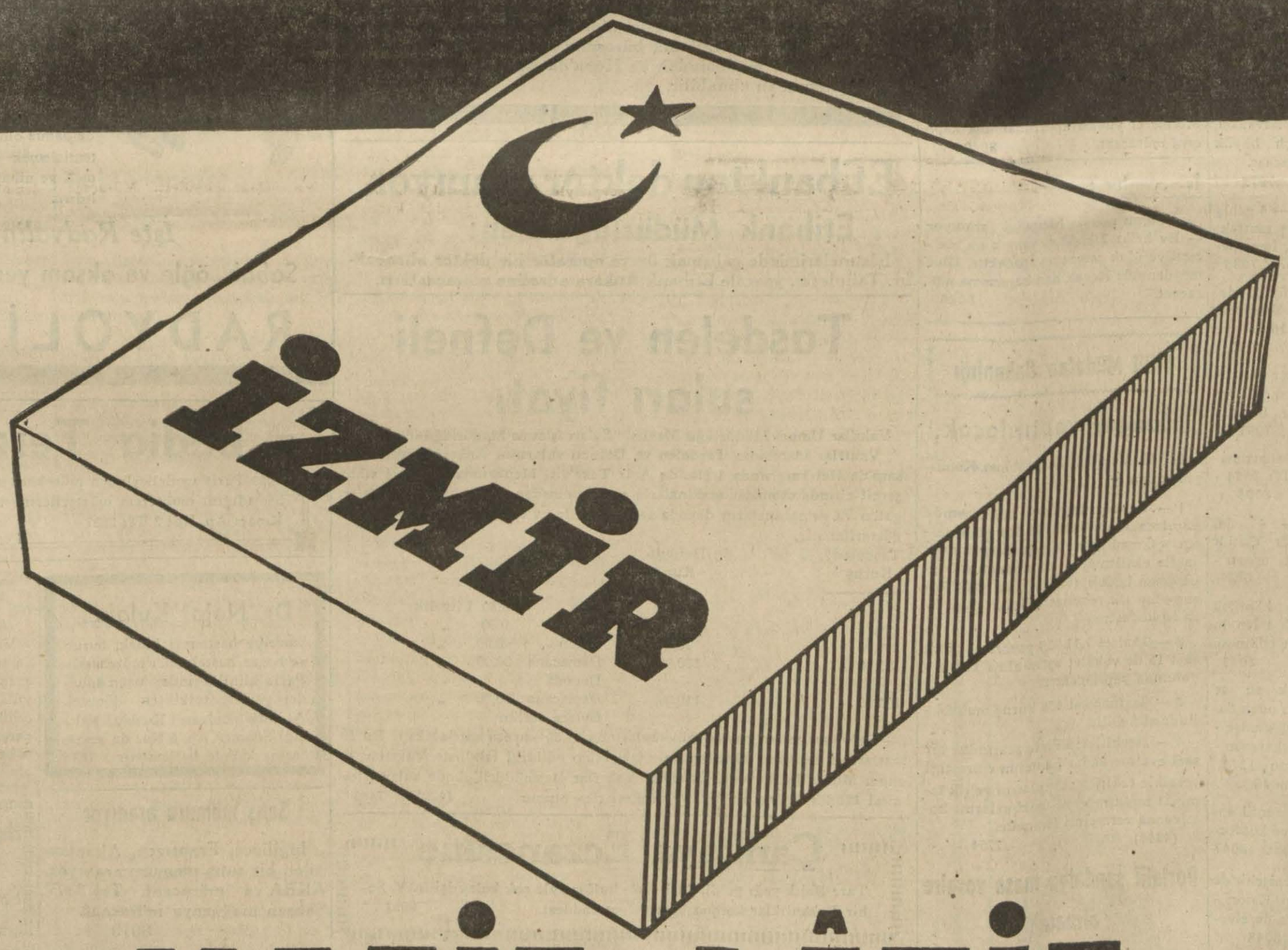

HAFİF_LÂTİF

25 SİGARA Krş. 20

KÜÇÜK İLÂNLAR

Küçük ilân şartları

Dört satırlık küçük ilânlardan:
Bir defa için 30 Kuruş
İki defa için 50 Kuruş
Üç defa için 70 Kuruş
Dört defa için 80 Kuruş
Devamlı küçük ilânlardan her defası için 10 kuruş alınır. Meselâ 10 defa neşredilecek bir ilân için 140 kuruş alınacaktır. Bir kolaylık olmak üzere her satır, kelime aralarındaki boşluklar müstesna, 30 harf itibar edilmiştir. Bir küçük ilân 120 harften ibaret olmalıdır.
Dört satırdan fazla her satır için ayrıca 10 kuruş alınır.

Kiralık :

ACELE KİRALIK KAT — İki antre, beş oda, iki salon, mutbak, kiler, hizmetçi odası, havuzlu güzel bir bahçe içinde iki aileye elverişli. Yenişehir Tuna caddesi Düzenli sokak No. 10. Telefon: 2676 7412

Kiralık Daire — Ferah, taksimatı modern 5 oda, 1 hol. Elektrik, havagazı, banyo, alâturka, alafranga iki halâ. 2 balkon: biri arkada oda kadar geniş, muhafazalı, mükemmel nezaretli. Zarif cephe, bahçe, altında bakkal. Bakanlıkların, asfaltın yanı başı. Demirtepe, sefaret karşısı Akbay s. 9 7796

Kiralık — Maltepe Uludağ sokak balkonlu geniş nezaretli 4 oda, 1 hol, banyo, kiler saireyi havi ikinci kat. İçindekilere müracaat. 7821

Kiralık Kat — Demirtepe Necatibey cad. Barkan Ap. No. 11 de 4 büyük 1 küçük oda 1 hol banyo havagazı elektrik 3 balkon. 7834

Kiralık — Maltepe Akıncılar'da dört oda bir hol bütün konforlu bir kat ve ayrıca bir oda Tel: 3445 43 Asım. 7835

Kiralık apartıman — Kaloriferli, 6 oda muşambalı. Çankaya Cad. No. 49 görmek için 2. ci kata görüşmek için şekerci Hacı Bekir'e müracaat. Tl: 3050 7865

Kiralık oda — Bir büyük oda, 2 vestiyer, fevkalâde manzaralı geniş teras kalörifer, daimî sıcak su 30 lira. Yenişehir Atatürk Bul. Yenice Ap. No. 9 7866

Kiralık — Kalorifer, sıcak su, yeni apartıman. 5 şer oda, birer salon konforlu 3 daire. İsmetpaşa cad. sonunda su deposu altında köşe başı. T. 2451 7867

Kiralık — Yenişehir İsmet İnönü caddesi No. 60 da 4 oda, 1 hol, bahçe içinde ve müstakil. Telefon: 2222 7869

Kiralık — Yüksek Ziraat enstitüsü mahallesinde müstakil bir oda. Tl: 3991 Mahmut Sür'e müracaat. 795+

Ucuz kiralık — Yenişehir Adakale caddesinde 20 No. da 5 oda, havağazı, elektrik, banyo ve su, ağaçlı büyük bahçe.. Tl: 1669 - 1798 müracaat. 7972

Kiralık ucuz güneşli kat — 4 geniş oda, hol, sandık odası, geniş mutfak, banyo v. s. bahçe. Yenişehir, İsmetpaşa caddesi son durak No. 94.. 7988

Kiralık Orta kat — Üç büyük oda, hol ve tam konforu haiz Yenişehir Dikmen caddesi Yiş sokağı 16 No. ya müracaat. 7990

Kiralık — Müstakil odalar ve daireler. Havuzbaşı yanında. Bahçeli ve güzel nezaretli ehven fiatlar. Selânik caddesi. No. 16 7991

Kiralık daireler — Ersoy apartımanı otobüs garajı karşısında Tl: 3654 - 3710 8005

Kirlık kaloriferli daire — 4 oda, bir hol, tam konfor. Yenişehir Çiftlik satış mağazası karşısı Erkut apartımanı, kapıcıya müracaat. 8024

Kiralık oda — Demirtepe köprüsü yanında Özveren Ulus sokak 1 No. lu apartıman alt kata müracaat edilmesi. 8043

Kiralık — Kalorifer, sıcak su ve her türlü konfor: Beş ve altı odalı daireler ehven fiatla kiralıktır. Yenişehir, Mimar Kemal ilk okulu karşısında okula sokağı No. 9. Telefon: 1372 8046

Kiralık — Havuzbaşı Karanfil sokak Adalar ap. 2, 3, 5 odalı ve konforlu daireler. Kapıcıya müracaat. 8047

Kiralık apartıman — Yenişehir'de Atatür kbulvarında Tuna Ap. Kaloriferli daireler Resmî dairelere de elverişlidir. 8048

Kiralık — Bahçeli evler kooperatifi mahallesinde 123 No. beş odalı iki kat müstakil B. 4 tipi ev kiralıktır. Merkez Bankasında R. Bolevin'e müracaat. 8050

Yeni kaloriferli apartıman — 5 oda ayrıca hizmetçi, sandık odaları geniş hol, ofis 15. II. teşrinden kiralıktır. Yenişehir İzmir Cad. No. 10 8057

Kiralık kat — 4 oda, 1 hol. Yenişehir Dikmen köprüsü yanında Ayla sokak No. 3. K. Oğlan (Ulus maydanı) Kuyumcu bay Şeref'e müracaat. 8075

Kiralık ev — 2 oda, çok ehven icarla Yenişehir İlkiz sokağı (Eelektrik şirketine giden yol) No. 20 Mahir Esen Ap. No. 1 8076

Kiralık — 5 geniş oda, hol, banyo, balkon, havagazı hizmetçi odası 2 tuvalet bahçeli 80 lira. Yenişehir Selânik cad. No. 51 Tl: 1347 - 2953 8077

Kiralık kat — Kalorifer her türlü konfor 6 ve 4 odalı 2 daire. Yenişehir Selânik caddesi No. 55 Tl: 3511 8078

İş arıyanlar :

Dans Dersi — Dans öğrenmek istiyenlere iyi bir fırsat; 20günde mükemmel dans öğrenmek istiyorsanız Ulus'ta B. G. rumuzuna mektupla müracaat ediniz. Ders evlerinizde verilir. 7852

Satılık :

Satılık — Küçük Esatta içinde çeşmesi bulunan mamur on dönüm bağ acele satılıktır. Tl: 2487 Vahdi Doğruer. 7919

Satılık piyano — Belçika malı bir piyano ucuz satılıktır. F. B. Kooperatif civarı Meçhul asker sokak Kurşuncu apartıman No. 4 de müracaat. 7973

Satılık — Ankaranın her tarafında irat getirir, satılık apartımanlar, evler. Tel: 2487 Vahdi Doğruer. 7996

Satılık — Yenişehir'de, Cebeci'de inşaata elverişli ve istasyon arkasında ufak çapta arsalar. Tel: 2487 Vahdi Doğruer. 7997

Satılık kasa — 60 - 60 - 160 ebadında müstamel bir demir kasa müsait fiatla satılıktır. Postane caddesinde Mermerci yuvası apartımanında kapıcıya müracaat. 8049

İş verenler :

Dolgun maaşla hizmetçi aranıyor — Ev halkı 3 kişidir, yemek ev hizmeti ve ufak çamaşır yapacaktır. Ulus meydanında Koçak han kapıcısına müracaat. 8026

Millî Müdafaa Bakanlığı

Hangar yaptırılacak

M. M. Vekâleti Satın Alma Komisyonundan :

1 — Kayseri tayyare fabrikasında yapılacak hangara 14.10.938 günü talip çıkmadığından yeniden kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Muhammen bedeli (87369) lira (20) kuruş olup ilk teminat mikdarı 5618 lira 50 kuruştur.

2 — İhalesi 7.11.938 pazartesi günü saat 15 de vekâlet satın alma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Şartnamesi 438 kuruş mukabilinde alınabilir.

4 — İsteklilerin ihale saatından bir saat eveline kadar kanunun emrettiği vesaikle teklif mektuplarını ve ilk teminat mektup veya makbuzlarını komisyona vermeleri lâzımdır.
(4344) 7764

Portatif sandalya masa vesaire alınacak

M. M. Vekâleti Satın Alma Komisyonundan :

1 — Ordu ihtiyacı için 600 adet portatif sandalye, 300 adet portatif masa, 300 adet manevra sandığı kapalı zarf usuli ile satın alınacaktır. Hepsinin tahmini fiyatı 9000 liradır.

2 — Eksiltme 2.11.938 çarşamba günü saat 14 de M. M. V. satın alma komisyonunda yapılacaktır.

3 — İlk teminatı 675 lira olup şartnamesi bedelsiz olarak komisyondan alınabilir.

4 — Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunun 2. ve 3 cü maddelerinde gösterilen vesikalarla birlikte belli günde münakasa saatinden en az bir saat evel teklif ve teminat mektuplarını komisyona vermeleri ilân olunur.
(4277) 7602

Hava Kurumu

Plânör hangarı yaptırılacak

Türkkuşu Genel Direktörlüğünden :

İnönünde "C" tepesinde yapılacak plânör hangarı inşaatı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

Keşif bedeli 46259 lira, ilk teminatı 3.469.42 liradır.

Buna ait plân, proje, umumî şartname lahikası mukavele müsveddesi, keşif evrakı ve münakasa şartnamesi 7 lira bedel mukabilinde Türkkuşu levazım bürosundan alınabilir.

Eksiltme 7-11-938 pazartesi günü saat 15 de yapılacaktır. İsteklilerin belli günde eksiltme saatından bir saat eveline kadar usulü dairesinde kapatılmış zarflarını makbuz mukabilinde Türkkuşu levazım bürosuna teslim etmiş olmaları lâzımdır. 7964

Kadın terzisi

Ziya K. Darcan

Paris terzi akademisi yüksek atölyeler mezunu.
Ankara Postane Cad. Hanef Ap. 3 7377

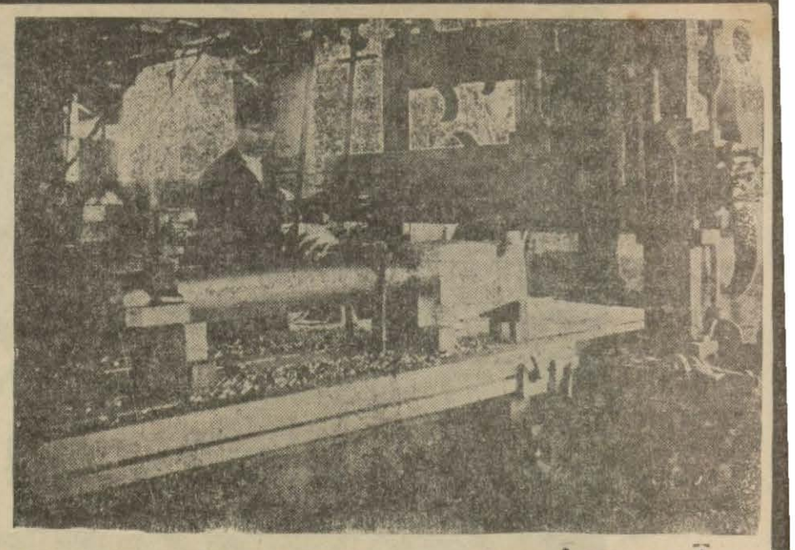

- TATHİR OLUNMUŞ "STYRIA„ ÇELİKLERİ -

Aletlere mahsus "STYRIA„ çelikleri
İnşaata mahsus "STYRIA„ çelikleri
Hususî "STYRIA„ çelikleri "STYRIA„ Elektodları
"STYRIA„ Yayları, ocakta işlenmiş çelik parçaları
Styrıa çelikleri uzun tecrübeye istinat eden hususî çelik eritme ve imâl usullerinin bir mahsulü olup dünyaca tanınmış yüksek evsaflı çeliklerdir.

Türkiye Vekili Umumisi: OSMAN TAŞÇIOĞLU

Galata, Voyvoda Caddesi 84 Karaköy palas karşısında,
Çelik deposu: Topçular caddesi 101

Etibank nakliye ihalesi

Etibank Umum Müdürlüğünden :

1 — Murgul'da tesis edilecek bakır izabehanesine lâzım olan takriben 20.000 ton malzemenin Hopa'dan, Borçka civarından kamyonlarla Murgul'a nakli işi bir müteahhide ihale edilecektir.

2 — Muvakkat teminat (5.000) beş bin liradır.

3 — Bu işe talip olanlar tahrirî tekliflerini 30. 11. 1938 tarihinde saat 18 e kadar Ankara'da Etibank genel direktörlüğüne vermiş olmalıdırlar.

4 — Bu hususta tanzim edilen şartnamesi ile ihale mukavele projesi her gün Ankara'da Etibank ticaret servisinden, İstanbul'da Etibank bürosundan, Kuvarshan'da Etibank Bakır madeninden ve Hopa'da Etibank irtibat memurluğundan alınabilir. 8056

Etibanktan doktor aranıyor

Etibank Müdürlüğünden:

İşletmelerimizde çalışmak üzere operatör bir doktor alınacaktır. Taliplerin, yazı ile Etibank Ankara adresine müracaatları.

Taşdelen ve Defneli suları fiyatı

Vakıflar Umum Müdürlüğü Menba Suları işletme Müdürlüğünden :

Vakıflar idaresinin Taşdelen ve Defneli sularının Ankara bayii Ankara'da Hal karşısında 3 No. da Aziz Teze'dir. Menbaında fennî ve sıhhî şerait altında otomatik makinalarla el dokunmadan doldurulmuş olan şişe, galon ve damacanaların depoda satış fiyatile evlere teslim fiyatı aşağıda gösterilmiştir.

Taşdelen Kuruş	Defneli Kuruş			
4	4,50	Şişe	0,30	Litrelik
4,75	5,25	„	0,50	„
16,00	16,50	Galon	3,00	„
95,00	100,00	Damacana Depoda	30,00	„
105,00	110,00	Damacana Evlere teslim	30,00	„

Galonlar umum bakkal dükkânlarında 17,50 kuruşa satılacaktır. Bu fiyatlardan fazlasına alınmaması, fazla talep edildiği takdirde Vakıflar Umum Müdürlüğüne veya İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğünde sular işletmesi Müdürlüğüne malûmat verilmesi rica olunur. (4201) 7403

Çankaya Eczanesine

Taze Balık yağı geldi. Şark malt hulâsasiyle çok kolay içilir. Y. Şehir Bakanlıklar karşısı Meşrutiyet caddesi. 8023

Sıhhatini Seven RADYOLİN Kullanır

Diş Doktoru diyor ki :

„İyi bir diş macununda, diş etlerine muzır tesirleri olmıyan antiseptik bir madde bulunmalı. Asıl dişleri temizleyici madde, mineleri sıyırmıyacak şekilde hazırlanmış olmalı. İçinde hâmız olmadıktan başka ağızdaki hâmızları temizlemek üzere kalevî maddeler ihtiva etmeli ve nihayet koku ve lezzeti nefis olmalıdır.„ 7608

İşte Radyolin Budur !

Sabah, öğle ve akşam yemeklerinden sonra

RADYOLİN Kullanınız

Bedia Terzihanesi

939 Paris modellerinden mürekkep zengin kolleksiyonu ile işe başladığını muhterem müşterilerine bildirir. Yenişehir Havuzbaşı Kınacı Ap. No: 3 Tl: 3837 7892

Dr. Nejat Kulakçı

Harbiye hastanesi kulak, burun ve boğaz hastalıkları mütehassısı Paris kliniklerinde uzun müddet yaptığı tetkikten dönerek Atatürk Bulvarı Kızılay bitişiği Sönmez Ap. 5 No: de hastalarını kabule başlamıştır. 7838

Yulaf alınacak

Ankara Valiliğinden :

Vilâyet damızlık aygır deposundaki damızlık hayvanatının senelik ihtiyacı için mübayaa olunacak 36.000 kilo yulaf pazarlık suretiyle satın alınacağından isteklilerin her pazartesi ve perşembe günleri saat (15) de vilâyet daimî encümenine müracaatları ilân olunur. (4315) 7620

Satış memuru aranıyor

İngilizce, Fransızca, Almanca bilen bir satış memuru aranıyor. AKBA'ya müracaat. Tel 3377 Şahsen mağazaya müracaat. 8010

Halk Bakteriyoloji ve Kimya Lâboratuvarı

Belediye sırası, Talas apartıman 1 No. ya nakletmiştir. Tel: 2972

ULUS — 19 uncu yıl — No.: 6196
İmtiyaz Sahibi
Nurettin Kâmil SUNER
Umumî Neşriyatı İdare Eden
Yazı İşleri Müdürü
Mümtaz Faik FENİK
ULUS Basımevi : ANKARA
Matbaa Müdürü: Ali Rıza BASKAN

YENİ SİNEMALAR SUS

BUGÜN BU GECE
Mevsimin en büyük revü filmlerinden
ŞAHANE ÇILGINLIKLAR
Tamamen renkli
Sanslar: 2.45-4.45-6.45. Gece 21 de
Ayrıca: Saat 10 ve 12 de ucuz matine
Fiatlar: Balkon 35 salon 20

HALK
Gündüz matinelerinden itibaren: Mevsimin en büyük musiki şaheseri: Endülüs geceleri Baş rolde: İmperyo Argentina Seanslar: 2.30-4.30-6.30. Gece 21 de. 10 ve 12 de ucuz matinelerde iki film birden- 1-Semsiyeli canavar. 2- Silâhşör kovboy. Fiatlar: Balkon 35, salon 20 kuruştur.

BUGÜN BU GECE
Shirley Temple'in en güzel filmi
RADİO KIRALİÇESİ
Seanslar: 2-4-6. Gece 20.30 da
Saat 10 ve 12 de ucuz matine
Fiatlar: Balkon 35, salon 20 kuruştur.

39 model BLAUPUNKT radyolarını dinlemeden radyo almayınız.
KÂZIM RÜŞTÜ
Ankara Adliye sarayı yanı Gençağa apartımanı 2. ci kat No: 6 Tl: 2208

RESMÎ İLÂNLAR

Ankara Levazım Âmirliği

Bir fen memuru aranıyor

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

İnşaat işlerinden anlar bir fen memuru aranıyor.

Konya'da kolordu inşaat şubesinde vazife görmek üzere 100 lira üc - retle aşağıdaki evsafı haiz fen me - muru aranmaktadır. Talip olanlar yol masrafı kendilerine ait olmak üzere derhal Konya'da kolordu komutanlığına bizzat ve yahut istenilen vesaikle birlikte mektupla müracaatları rica olunur.

ARANILAN EVSAF :

1 — Nafıa fen mektebi mezunu ve hususiyle yapı ve mimar işlerine vukufu olmak.

2 — Askerliğini yapmış olmak.

3 — Ecnebî kadınla evli olmamak.

4 — Polisten musaddak vesika - siyasî cemiyetlere mensup olmadı - ğına mahkûmiyeti bulunup bulun - madığına dair -

5 — Bon servisler .

6 — Nüfus kâğıdı veya musaddak sureti.

(4308) 7644

Muhtelif inşaat yaptırılacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — Küllükte iki pavyon ve bir tavla bir mutbak yapılacaktır.

2 — Keşif bedeli 57842 liradır.

3 — Muvakkat teminatı 4338 liradır.

4 — İstekliler bu işe ait keşif plânlarını ve şartnamelerini Muğla Dg. Tg. satınalma komisyonundan üç lira bedel mukabilinde aldırabilirler. İstiyenlere gönderilir.

5 — İhale 9/2. ci teşrin/938 salı günü saat 15 de Muğlada komutanlık satınalma komisyonunda yapılacaktır.

6 — Teklif mektupları ihale saatinden bir saat evvel buraya verilmelidir. (4411) 7799

Muhtelif inşaat yaptırılacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — Bodrumda iki pavyon ve bir tavla bir mutbak yapılacaktır. Bu inşaat kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli 65840 liradır.

3 — Muvakkat teminatı 4938 liradır.

4 — İstekliler bu işe ait keşif plânlarını ve şartnamelerini Muğla Dg. Tg. satınalma komisyonundan üç lira bedel mukabilinde aldırabilirler. İstiyenlere gönderilir.

5 — İhale 9/2. ci teşrin/938 salı günü saat 15 de Muğlada komutanlık satınalma komisyonunda yapılacaktır.

6 — Teklif mektupları ihale saatinden bir saat evvel buraya verilmelidir. (4412) 7800

Sade yağı alınacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — İzmir müstahkem mevki merkez kıtaatının 27700 kilo sade yağı ihtiyacı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konmuştur.

2 — İhalesi 7/2. ci teşrin /938 pazartesi günü saat 15 buçukta kışlada İzmir müstahkem mevki satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Tahmin edilen tutarı 26315 liradır.

4 — Teminatı muvakkate akçesi 1974 liradır.

5 — Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir.

6 — İstekliler ticaret odasında kayıtlı olduklarına dair göstermek mecburiyetindedirler.

7 — Eksiltmeye iştirâk edecekler 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 ncü maddelerinde ve şartnamesinde yazılı vesikalariyle teminat ve teklif mektuplarını ihale saatinden en az bir saat evel komisyona vermiş bulunacaktır. (4415) 7803

Et alınacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — İzmir müstahkem mevki merkez kıtaatının 107000 kilo kesilmiş sığır eti ve yahut koyun eti veya burulmuş keçi eti ihtiyacı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konmuştur.

2 — İhalesi 8/2. ci teşrin/938 salı günü saat 16 da İzmir müstahkem mevki satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Tahmin edilen tutarı 28890 liradır.

4 — Teminatı muvakkate akçesi 2167 liradır.

5 — Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir.

6 — İstekliler ticaret odasında kayıtlı olduklarına dair vesika göstermek mecburiyetindedirler.

7 — Eksiltmeye iştirâk edecekler 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde ve şartnamesinde yazılı vesikalariyle teminat ve teklif mektuplarını ihale saatinden en az bir saat evvel komisyona vermiş bulunacaktır. (4416) 7804

Un, arpa ve sade yağı alınacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

Alayın bir senelik ihtiyacı için kapalı zarf usuliyle 240.000 kilo un 146.000 kilo arpa 5650 kilo sade yağı satın alınacağından talip olanların teminat makbuzlariyle birlikte 15 - 2. ci teşrin - 938 saat 16 da alay satın - alma komisyonuna müracaatları. (4512) 7961

C. H. Partisi

Satılık otomobil

C. H. P. Genel Sekreterliğinden :

Partiye ait açık (Kraysler) marka otomobil açık arttırmaya konulmuştur.

1 — Muhammen bedeli 250 liradır.

2 — Otomobili görmek istiyenler her gün Parti kalorifer memuru Kâzım Yay'a müracaat etmeleri.

3 — İhale 8.11.1938 salı günü saat 16 da Parti Genel Sekreterlik binasındaki komisyonda yapılacaktır.

4 — İhaleye iştirak etmek istiyenlerin belli gün ve saatte on dokuz liralık muvakakt teminatlariyle komisyonda hazır bulunmaları. 7784

Gümrük ve İn. B.

Rakı mantarı alınacak

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden :

1 — Şartname ve nümune mucibince 20X25 eb'adında on milyon silindrik rakı mantarı pazarlık usuliyle satın alınacaktır.

2 — Muhammen bedeli beher bin adedi 400 kuruş hesabile 40000 lira ve muvakkat teminatı 3.000 liradır.

3 — Pazarlık 31-10-938 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 14 de Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

4 — Şartnameler iki lira bedel mukabilinde İnhisarlar levazım ve mübayaat şubesiyle Ankara ve İzmir Başmüdürlüklerinden alınabilir.

5 — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarda adı geçen komisyona gelmeleri. (7311-4260) 7517

3 Memur evi yaptırılacak

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden :

1 — İdaremizin Çankırı tuzlasında şartname ve projeleri mucibince yaptırılacak 3 memur evinin inşaatı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konmuştur.

II — Keşif bedeli 12817 lira 66 kuruş ve muvakkat teminatı 961.33 liradır.

III — Eksiltme 31.X.938 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 15 d. Kabataş'ta levazım ve mubayaat şu besindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler 64 kuruş bedel mukabilinde inhisarlar umum müdürlüğü levazım ve mubayaat şubesiyle Ankara başmüdürlüğünden ve mahalli inhisar idaresinden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirâk etmek istiyenlerin bir mukavele ile yaptıkları iş bedelinin 10.000 liradan aşağı olmaması ve kendileri bizzat mimar veya mühendis olmadıkları takdirde fennî ehliyet ve iktidarları inşaat şubemizce tanınmış bulunması ve fennî evrak ve vesaikini eksiltme gününden bir hafta eveline kadar inhisarlar umum müdürlüğü inşaat şubesine ibraz ederek ayrıca fennî ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

VI — Mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile V ci maddede yazılı inşaat şubemizden alınacak ehliyet vesikası ve % 7.5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarfların eksiltme günü en geç saat 14 de kadar yukarıda adı geçen alım komisyonu başkanlığına makbuz mukabilinde verilmesi lâzımdır. (7360/4280) 7604

Muhtelif eşya alınacak

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden :

1 — Tefrişi takarrür eden Balıkesir, Bursa, Edirne, Erzurum, İzmir, Konya, Akhisar, Afyon ve Yalova idareleri için idaremizce kabul edilen tipler dahilinde ve şartnameleri mucibince yaptırılacağı ve 22. 8. 938 tarihinde ihale edileceği evelce ilân edilen 1348 parça eşya ihale edilemediğinden yeniden kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konmuştur.

2 — 1348 parça eşyanın muhammen bedeli (30776) lira (61) kuruş ve muavkkat teminatı (2308.25) liradır.

3 — Eksiltme 1. 11. 938 tarihine rastlıyan salı günü saat 15 de Kabataş'ta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

4 — 1348 parça eşyaya ait yeni müfredat listeleri ile şartname ve resimleri 153 kuruş bedel mukabilinde İstanbul'da adı geçen komisyondan, Ankara ve Izmir başmüdürlüklerinden alınabilir.

5 — 1348 parça eşya eksiltmesine iştirâk etmek istiyenlerin bir defada asgarî 20.000 liralık böyle bir işi muvaffakiyetle yapmış olduklarını gösterir vesikayı İnhisarlar inşaat şubesine ibraz ederek ayrıca bir fennî ehliyet ve eksiltmeye iştirâk vesikası almaları lâzımdır.

6 — Mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile 5 inci maddede yazılı inşaat şubemizden alınacak eksiltmeye iştirâk vesikası ve % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarfların ihale günü en geç saat 14 de kadar yukarıda adı geçen alım komisyonu başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (7438/4333) 7673

İdare binası yaptırılacak

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden :

1 — Şartname ve projesi mucibince Kars'ta yaptırıacak idare binası inşaatı kapalı zarf usuliyle eksiltmiye konulmuştur.

II — Keşif bedeli 40237 lira 20 kuruş ve muvakkat teminatı 3017 lira 79 kuruştur.

III — Eksiltme 31.10.938 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 14 te Kars müstakil müdürlüğünde müteşekkil komisyonda yapılacaktır.

IV — Şartname ve projeler 251 kuruş bedel mukabilinde İstanbul'da inhisarlar umum müdürlüğü inşaat şubesiyle Ankara başmüdürlüğünden ve Kars müstakil müdürlüğünden alınabilir.

V — Eksiltmiye iştirak etmek istiyenlerin Nafıa Vekâletinin 12. 8. 93[illegible] gün ve 67 numaralı tamimi mucibince ehliyet vesikasını haiz bulunması lâzımdır.

VI — Mühürlü teklif mektubunu, kanunî vesaik ile Nafıa Vekâletinden alınacak ehliyet vesikasını % 7,5 güvenme parası makbuzu ve yahut banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarfların eksiltme günü en geç saat on üçe kadar Kars inhisarlar müstakil müdürlüğünde mütesekkil komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde verilmiş olması ve posta ile gönderilecek mektupların da bu saate kadar komisyonda bulundurulması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (4357) 7688

Jandarma

Kuru ot ve saman alınacak

Jandarma Genel Komutanlığı Ankara Satınalma Komisyonundan :

1 — Bir kilosuna dört buçuk kuruş fiyat biçilen elli bin kilodan yetmiş bin kiloya kadar kuru otla bir kilosuna bir buçuk kuruş fiat tahmin edilen kırk bin kilodan altmış bin kiloya kadar samana ait açık eksiltmesinden pazarlığa tahvilen 4. ikinci teşrin 1938 cuma günü saat onda satın alınacaktır.

2 — Şartname parasız komisyondan alınabilecek olan bu pazarlığa girmek istiyenlerin (303) lira (75) kuruşluk teminat makbuzu veya banka mektubu ve şartnamede yazılı belgeleri ile komisyona baş vurmaları. (4359) 7765

Kazalar

Hükümet konağı yaptırılacak

Malkara Kaymakamlığından :

17547 lira 84 kuruş bedel keşifli Malkara hükümet konağının 938 yılı içinde yaptırılacak kaba inşaatı 18-10-938 tarihinde kapalı zarf usuliyle yapılan eksiltmede talip zuhur etmediğinden işbu inşaatın 2490 sayılı kanunun 40 ıncı maddesine tevfikan yeniden ve kapalı zarf usuliyle 19-10-938 tarihinden itibaren 15 gün müddetle eksiltmeye konulmasına karar verilmiştir.

Taliplerin birinci ilân dairesinde 3-11-938 tarihine müsadif perşembe günü saat 14 te Malkara Kaymakamlık makamında toplanacak komisyona müracaatları ilân olunur. 8009

Vilâyetler

Kablo alınacak

İstanbul Telefon Direktörlüğünden :

1 — İdare ihtiyacı için muhtelif ebatta 29 kalem kurşunlu kara kablosu ile 2 kalem denizaltı kablosu kapalı zarfla eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedel 146794 lira 20 kuruş, muvakkat teminat 8590 lira olup eksiltmesi 29.11.1938 salı günü saat 15 de direktörlük binasındaki satın alma komisyonunda yapılacaktır.

3 — İstekliler muvakkat teminat makbuz veya banka mektubu ile kanunî vesaiki muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 14 de kadar mezkûr komisyona vereceklerdir.

4 — Şartnamesi 367 kuruş mukabilinde her gün levazım âmirliğimizden alınabilir. (4337) 7660

Çimento boru ve saire alınacak

İstanbul Telefon Müdürlüğünden :

1 — İdare ihtiyacı için yeni yapılacak 66 adet Menhol, 175 adet Ek odasiyle kapağı, 950 metre bir kanallı çimento boru ve 4820 metre iki kanallı çimento boru kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedel 19063.66, muvakkat teminat 1430 lira olup eksiltmesi 7-11-938 pazartesi günü saat 15 de Müdürlük binasındaki satın alma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin muvakkat teminat makbuzu veya banka mektubu ile beraber nafıa vekâletinden alınmış ehliyet vesair vesikalarını muhtevi kapalı zarfları o gün saat 14 de kadar komisyona vereceklerdir.

4 — Ehliyet vesikası için eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evel bir istida ile İstanbul vilâyetine müracaat edilmesi ve istidaları na en az 10.000 lira kıymetinde bu işe benzer bir iş yaptığına dair iş yaptıran dairelerden alınmış vesika ilâştirilmesi muktazidir.

5 — Şartnameler her gün levazım dairemizde görülebilir. (4464) 7851

Baş montör ve ayar memuru alınacak

Malatya Elektrik Türk Anonim Şirketinden :

Askerlikle alâkaları olmıyan ehliyetnameli bir başmontörle bir ayar memuru alınacaktır.

İsteklilerin askerlik vesikaları ve bonservislerini Malatya'da: Malatya elektrik türk anonim şirketi müdürlüğüne ibraz etmeleri suretiyle müracaatları (4465) 7930

Hükümet konağı yaptırılacak

Denizli Nafıa Müdürlüğünden :

1 — Sarayköy hükümet konağının 288 lira 82 kuruş keşif bedelli dördüncü kısım inşaatının 1938 malî yılı içinde yapılacak 15.000 liralık kısmı eksiltmesine istekli çıkmadığından vahidi kıyasî fiyatla ve kapalı zarf usuliyle tekrar eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Eksiltme 4. 11. 938 cuma günü saat 10 da nafıa müdürlüğü odasında toplanacak komisyon tarafından yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat miktarı 1125 liradır.

4 — Bu işe ait eksiltme şartnamesi ile bu şartnameye bağlı evrak Denizli nafıa müdürlüğünden 75 kuruş bedel mukabilinde alınabilir.

5 — İsteklilerin 2490 sayılı kanun hükümlerine göre hazırlıyacakları teklif mektuplarını 4. 11. 938 günü saat 9 a kadar Denizli nafıa müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri veya taahhütlü olarak göndermeleri ilân olunur. (7818/4536) 8053

İştahsızlık - Hazımsızlık - Şişkinlik
Ekşilik - Gaz - Dil Paslığı - Barsak
Ataleti - İnkıbaza karşı

HASAN MEYVA ÖZÜ KULLANINIZ

HASAN GAZOZ ÖZÜ

Limon, portakal, çilek, mandelina, ağaç çileği, ananas, frenk üzümü, sinalko, şeftali, muz, kaysı, armud nevilerinden olup toz halinde ve şekerlidir. Bu meyvaların özlerinden yapılan Hasan gazoz özü gayet lezzetli ve kullanışlı olduğundan evlerde gazinolarda ve mesire yerlerinde kolaylıkla kullanılmaktadır.

Yazın bunaltıcı sıcaklarında Hasan gazoz özünü içen hem serinlemiş olurlar hem de mide bağırsak ve bütün hazım cihazlarını temiz tutarak sıhhatlerini korurlar. 25 - 40 - 60 - 100 kuruştur. 7465

Tuğla, kiremit, kireç alınacak

Devlet Demiryolları İkinci İşletme Müdürlüğünden :

Şartnamesinin tadili dolayısiyle eksiltmesi tehir edilen aşağıda yazılı malzeme bu kere yeniden açık eksiltmeye konulmuştur.

İhalesi 8.11.938 tarihine rastlayan salı günü saat 15 de Ankara'da ikinci işletme binasında toplanacak komisyonda ayrı ayrı yapılacaktır.

İsteklilerin hizalarında yazılı muvakkat teminatlariyle kanunun tayin ettiği vesikalarını hamilen muayyen olan gün ve saatte komisyonda hazır bulunmaları ilân olunur.

Şartnameler ikinci işletme kaleminde parasız verilmektedir. (4371) 7750

Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli Lira	Muvakkat teminat Lira kuruş
Yozgat kireci topaç	225 Ton	2700	202 50
Marsilya tipi kiremit	23500 adet)		
Mahyalık kiremit	1600 „)	1522	114 15
Birinci nevi tuğla	95000 „)	1140	85 50

EY GENÇ!
SAĞLIĞINI, AİLENİ, VATANINI
FRENGİ ve BEL SOĞUKLUĞU
AFETİNDEN KORU.

Her eczanede bulunur.

KÖRLER, SAKATLAR, HAPİSHANELERİ DOLDURAN KATİLLER, TIMARHANELERDE İNLİYEN DELİLER, MEZARLARA GÜN GÖRMEDEN gömülen masumlar, bütün dejenere İNSANLAR ekseriyetle ya kendileri tarafından kazanılan veya ana ve babalarından miras kalan bu mel'un hastalıkların kurbanlarıdır. GAYRİMEŞRU MÜNASEBETLERDEN ÇEKİN! Her gördüğünü temiz sanma ve hayatını kaput dediğimiz prezervatiflere teslim etme.

Nefsine hâkim olmazsan behemehal PROFİLAKSİN kullan. PROFİLAKSİN bütün mütemeddin memleketlerde gençliği yüzde yüz bu belâ tufanlarından koruyan en birinci silâhtır. Sıhhat Vekâletimizin resmî müsaadesini haizdir. Tarzı istimali kutular içinde yazılıdır. 7178

Profilaksin daima ve her zaman Profilaksin!

Aradığınızın benzerlerini her yerde bulabilirsiniz.

FAKAT: En muvafık şartlarla, her malın en mükemmeline sahip olmak isterseniz, muhakkak MİLLÎ BİR MÜESSESE olan:

KOÇ TİCARET TÜRK A. Şt.ine

MÜRACAAT EDİNİZ

Ford otomobilleri ve parçaları,
Firestone otomobil lâstikleri,
Motosiklet ve Bisiklet
Vakum oil motör yağları,

Markoni radyoları,
Kelvinator soğuk hava dolap ve tesisatı
Sahibinin sesi gramofon ve plâkları
Mercedes yazı makineleri,
Hesap makineleri
Kasalar ve dosya dolapları
Baskül ve teraziler

Bilumum inşaat malzemesi
Vernikler, toz ve yağlı boyalar
Lavabolar, banyolar ve termosifonlar
Elektrik tesisat malzemesi

Hava gazı ocakları
Sıcak su cihazları
A. E. G. Motör ve âletleri
Su tulumbaları ve her çeşit
Avize ve masa, lâmbaları
Telefonlar ve ampuller

Her nevi demir ve galvaniz borular,
Kalorifer malzemesi, her cins musluklar,
Büyük karpit stoku, oksijen gazı
Her boyda bahçe telleri ve sıva telleri,

SİPAHİ
ve
SAMSUN

SIGARALARININ

Lüks mâdenî kutuları çıktı

25 Sipahi 50 Kuruş

25 Samsun 45 Kuruş

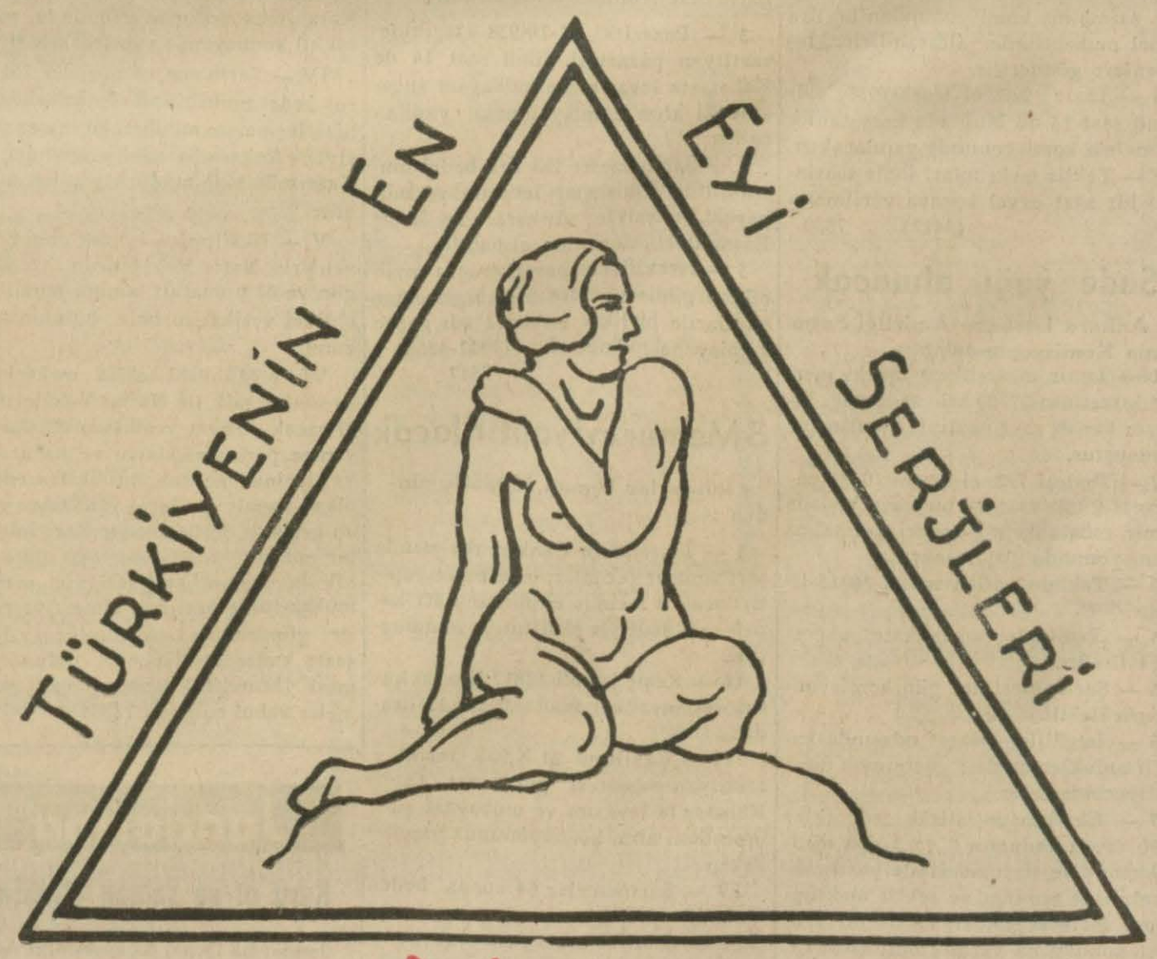

Yünis
MENSUCAT FABRİKASI
ANKARA